大方广圆觉修多罗了义经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

根据《乾隆大藏经》大乘单译经第 0423 部，唐罽宾沙门佛陀多罗译《大方广圆觉修多罗了义经》原藏影印本校正注音。句读根据古德注疏打出。注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年九月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

大方广圆觉修多罗了义经略疏序 - 1 -
略疏序 - 5 -
起诵仪 - 8 -
香赞 - 8 -
净口业真言 - 8 -
净三业真言 - 9 -
安土地真言 - 9 -
普供养真言 - 9 -
开经偈 - 9 -
大方广圆觉修多罗了义经 - 10 -
结诵仪 - 55 -
补阙真言 - 55 -
补阙圆满真言 - 55 -
普回向真言 - 55 -
拔一切业障根本得生净土陀罗尼 - 56 -
赞佛偈 - 57 -
慈云忏主净土文 - 58 -
回向偈 - 59 -
三皈依 - 59 -

dà fāngguǎngyuán jué xiū duō luó liǎo

大方广圆觉修多罗了

yì jīng lüè shū xù

义经略疏序[1]

táng jīn zǐ guāng lù dà fū shǒuzhōngshū shì lángjiān hù

唐金紫光禄大夫守中书侍郎兼户

bù shàngshū tóngzhōngshū mén xià píngzhāng shì péi xiū shù

部尚书同中书门下平章事裴休述

fú xuè qì zhī shǔ bì yǒu zhī fán yǒu zhī zhě bì tóng tǐ suǒ wèi

夫血气之属必有知，凡有知者必同体，所谓

zhēn jìng míngmiào xū chè líng tōng zhuó rán ér dú cúnzhě yě shì zhòng

真净明妙，虚彻灵通，卓然而独存者也。是众

shēng zhī běnyuán gù yuē xīn dì shì zhū fó zhī suǒ dé gù yuē pú

生之本源，故曰心地；是诸佛之所得，故曰菩

tí jiāo chèróngshè gù yuē fǎ jiè jì jìng cháng lè gù yuē niè

提；交彻融摄，故曰法界；寂静常乐，故曰涅

pán bù zhuó bú lòu gù yuēqīngjìng bú wàng bú biàn gù yuēzhēn

槃；不浊不漏，故曰清净；不妄不变，故曰真

rú lí guò jué fēi gù yuē fó xìng hù shànzhē è gù yuēzǒng chí

如；离过绝非，故曰佛性；护善遮恶，故曰总持；

yǐn fù hánshè gù yuē rú lái zàng chāoyuèxuán bì gù yuē mì yán

隐覆含摄，故曰如来藏；超越玄閟，故曰密严

guó tǒngzhòng dé ér dà bèi shuòqúnhūn ér dú zhào gù yuēyuán

国；统众德而大备，烁群昏而独照，故曰圆

jué qí shí jiē yī xīn yě bèi zhī zé fán shùn zhī zé shèng

觉。其实，皆一心也。背之则凡，顺之则圣。

mí zhī zé shēng sǐ shǐ wù zhī zé lún huí xī qīn ér qiú zhī zé zhǐ

迷之则生死始，悟之则轮回息。亲而求之，则止

guāndìng huì tuī ér guǎng zhī zé liù dù wànxíng yǐn ér wéi zhì

观定慧；推而广之，则六度万行。引而为智，

rán hòuwéizhèng zhì yī ér wéi yīn rán hòuwéizhèng yīn qí shí

然后为正智；依而为因，然后为正因。其实，

[1] 此序出永樂北藏本及龍藏本，麗本無此序。

jiē yī fǎ yě zhōng rì yuán jué ér wèi cháng yuán jué zhě fán fū yě
皆一法也。终日圆觉而未尝圆觉者，凡夫也；
yù zhèng yuán jué ér wèi jí yuán jué zhě pú sà yě jù zú yuán jué ér
欲证圆觉而未极圆觉者，菩萨也；具足圆觉而
zhù chí yuán jué zhě rú lái yě lí yuán jué wú liù dào shě yuán jué
住持圆觉者，如来也。离圆觉无六道，舍圆觉
wú sān shèng fēi yuán jué wú rú lái mǐn yuán jué wú zhēn fǎ qí shí
无三乘。非圆觉无如来，泯圆觉无真法。其实，
jiē yī dào yě sān shì zhū fó zhī suǒ zhèng gài zhèng cǐ yě rú lái
皆一道也。三世诸佛之所证，盖证此也；如来
wèi yī dà shì chū xiàn gài wèi cǐ yě sān zàng shí èr bù yī qiè xiū duō
为一大事出现，盖为此也；三藏十二部一切修多
luó gài quán cǐ yě rán rú lái chuí jiào zhǐ fǎ yǒu xiǎn mì lì yì
罗，盖诠此也。然如来垂教，指法有显密，立义
yǒu guǎng lüè chéng shí yǒu xiān hòu dāng jī yǒu shēn qiǎn fēi shàng
有广略，乘时有先后，当机有深浅。非上
gēn yuán zhì qí shú néng dà tōng zhī gù rú lái yú guāng míng zàng
根圆智，其孰能大通之？故如来于光明藏，
yǔ shí èr dà shì mì shuō ér xiǎn yǎn qián tōng ér guǎng bèi yǐ yìn
与十二大士，密说而显演，潜通而广被，以印
dìng qí fǎ wéi yī qiè jīng zhī zōng yě
定其法，为一切经之宗也。

guī fēng chán shī dé fǎ yú hé zé dí sūn nán yìn shàng zú dào yuán
圭峰禅师得法于荷泽嫡孙南印上足道圆
hé shàng yī rì suí zhòng sēng zhāi yú zhōu mín rèn guàn jiā jū xià wèi
和尚。一日随众僧斋于州民任灌家，居下位
yǐ cì shòu jīng yù yuán jué liǎo yì juàn wèi zhōng zhòu gǎn wù liú tì
以次受经，遇圆觉了义，卷未终轴，感悟流涕，
guī yǐ suǒ wù gào qí shī shī fǔ zhī yuē rǔ dāng dà hóng yuán dùn zhī
归以所悟告其师。师抚之曰："汝当大弘圆顿之
jiào cǐ jīng zhū fó shòu rǔ ěr chán shī jì pèi nán zōng mì yìn shòu
教，此经诸佛授汝耳。"禅师既佩南宗密印，受
yuán jué xuán jì yú shì yuè dà zàng jīng lǜ tōng wéi shí qǐ xìn děng
圆觉悬记，于是阅大藏经律，通唯识、起信等
lùn rán hòu dùn pèi yú huā yán fǎ jiè yàn zuò yú yuán jué miào chǎng
论，然后顿辔于华严法界，宴坐于圆觉妙场，
jiū yī yǔ zhī suǒ zhān qióng wǔ jiào zhī shū zhì nǎi wèi zhī shū jiě
究一雨之所沾，穷五教之殊致，乃为之疏解。

fán dà shū sānjuàn dà chāo shí sānjuàn lüè shū liǎngjuàn xiǎochāo liù
凡大疏三卷、大钞十三卷、略疏两卷、小钞六
juàn dàochǎng xiū zhèng yí yī shí bā juàn bìngxíng yú shì qí xù
卷、道场修证仪一十八卷，并行于世。其叙
jiào yě yuán qí jiàn fǎ yě chè qí shì yì yě duān rú xī
教也，圆；其见法也，彻；其释义也，端如析
xīn qí rù guān yě míngruò bǐngzhú qí cí yě jí yú lǐ ér
薪；其入观也，明若秉烛；其辞也，极于理而
yǐ bù xū chěng qí wén yě fú yú jiào ér yǐ bù gǒu shì
已，不虚骋；其文也，扶于教而已，不苟饰。
bù yǐ qí suǒzhǎngbìngrén gù wú pái chì zhī shuō bù yǐ qí wèi zhì
不以其所长病人，故无排斥之说；不以其未至
gài rén gù wú xiōng yì zhī lùn dàngdàngrán shí shí èr bù jīng zhī
盖人，故无胸臆之论。荡荡然，实十二部经之
yǎn mù sān shí wǔ zǔ zhī gǔ suǐ shēng líng zhī dà běn sān shì zhī dá
眼目、三十五祖之骨髓、生灵之大本、三世之达
dào hòu shì suī yǒu zuò zhě bù néngguò yǐ qí sì yī zhī yī hū
道。后世虽有作者，不能过矣。其四依之一乎，
huò jìng tǔ zhī qīn wén hū hé jìn qí yì wèi rú cǐ yě
或净土之亲闻乎，何尽其义味如此也？

huòyuē dào wú xíng shì zhě mò néng dǔ dào wú fāng xíng
或曰：道无形，视者莫能睹；道无方，行
zhě mò néng zhì kuàngwén zì hū zài xìng zhī ér yǐ qǐ qū qū shù
者莫能至。况文字乎？在性之而已，岂区区数
wànyán ér kě quán zhī zāi
万言而可诠之哉？

duì yuē yì shì bù zú yǐ yǔ dào yě qián bù yún hū tǒng
对曰：噫！是不足以语道也！前不云乎？统
zhòng dé ér dà bèi shuòqúnhūn ér dú zhàozhě yuán jué yě gài yuán
众德而大备，烁群昏而独照者，圆觉也。盖圆
jué néngchū yī qiè fǎ yī qiè fǎ wèi cháng lí yuán jué jīn fú jīng
觉能出一切法，一切法未尝离圆觉。今夫经、
lǜ lùn sānzàng zhī wénchuán yú zhōngguózhě wǔ qiān yú juàn qí suǒ
律、论三藏之文传于中国者五千余卷，其所
quánzhě hé yě jiè dìng huì ér yǐ xiū jiè dìng huì
诠者，何也？戒、定、慧而已。修戒、定、慧
ér qiú zhě hé yě yuán jué ér yǐ yuán jué yī fǎ yě zhāngwàn
而求者，何也？圆觉而已。圆觉一法也，张万

xíng ér qiú zhī zhě hé zhòngshēng zhī gēn qì yì yě rán zé dà zàng
行而求之者何？众生之根器异也。然则大藏

jiē yuán jué zhī jīng cǐ shū nǎi dà zàng zhī shū yě luó wǔ qiānzhóu zhī
皆圆觉之经。此疏乃大藏之疏也。罗五千轴之

wén ér yǐ shùjuàn zhī shū tōng zhī qǐ bú zhì jiǎn zāi hé yán qí fán
文，而以数卷之疏通之，岂不至简哉？何言其繁

yě jí qí duànyán yǔ zhī dào xī sī xiǎng zhī xīn wàngnéngsuǒ
也？及其断言语之道、息思想之心、忘能所

mièyǐngxiàng rán hòuwéi dé yě gù bú zài quánbiǎo ěr
灭影像，然后为得也，固不在诠表耳。

wū hū shēnglíng zhī suǒ yǐ wǎng lái zhě liù dào yě guǐ shén
呜呼！生灵之所以往来者，六道也。鬼神

chényōuchóu zhī kǔ niǎoshòuhuái xù xuè zhī bēi xiū duōfāngchēn
沉幽愁之苦，鸟兽怀獝狊之悲，修多方暶，

zhūtiānzhèng lè kě yǐ zhěng xīn lǜ qù pú tí wéi rén dàowéinéng ěr
诸天正乐，可以整心虑趣菩提唯人道为能耳。

rén ér bù wéi wú mò rú zhī hé yě yǐ yǐ xiū chángyóuchán shī zhī
人而不为，吾末如之何也已矣！休常游禅师之

kǔn yù shòuchán shī zhī xiǎn jué wú yǐ zì xiào zhé zhí zàn qí fǎ
阃域，受禅师之显诀，无以自效，辄直赞其法，

ér pǔ gào dà zhòng ěr qí tā bèi hū běn xù yúnyún
而普告大众耳。其他备乎本序云云。

lüè shū xù

略疏序[2]

tángzhōngnánshāncǎotáng sì shāménzōng mì shù

唐 终 南山草堂寺沙门宗密述

yuánhēng lì zhēnqián zhī dé yě shǐ yú yī qì cháng lè wǒ
元 亨 利 贞 乾之德也，始于一气。 常 乐我

jìng fó zhī dé yě běn hū yī xīn zhuān yī qì ér zhì róu xiū yī
净佛之德也，本乎一心。 专 一气而致柔，修一

xīn ér chéngdào xīn yě zhě chōng xū miào cuì bīnghuàn líng míng
心而 成 道。心也者，冲 虚 妙 粹，炳 焕 灵 明；

wú qù wú lái míngtōngsān jì fēi zhōng fēi wài dòngchè shí fāng
无去无来，冥 通 三际；非 中 非外，洞 彻 十 方；

bú miè bù shēng qǐ sì shān zhī kě hài lí xìng lí xiàng xī wǔ sè
不灭不 生，岂四 山之可害？ 离性离 相，奚五色

zhī néngmáng chǔshēng sǐ liú lí zhū dú yào yú cāng hǎi jù niè
之 能 盲？ 处 生 死流，骊珠独耀于 沧 海；踞涅

pán àn guì lún gū lǎng yú bì tiān
槃岸，桂轮孤朗于碧天。

dà yǐ zāi wàn fǎ zī shǐ yě wàn fǎ xū wěi yuán huì ér
大矣哉！ 万 法 资始也。 万 法虚伪， 缘 会而

shēng shēng fǎ běn wú yī qiè wéi shí shí rú huànmèng dàn shì
生 。 生 法本无，一切唯识。识如 幻 梦 ，但是

yī xīn xīn jì ér zhī mù zhī yuán jué mí mǎnqīng jìng zhōng bù
一心。心寂而知，目之 圆 觉。弥 满 清 净， 中 不

róng tā gù dé yòng wú biān jiē tóng yī xìng xìng qǐ wéixiàng jìng
容 他。故德 用 无 边，皆同一性。性起为 相，境

zhì lì rán xiàng dé xìngróng shēn xīn kuò ěr fāng zhī hǎi yìn yuè
智 历 然。 相 得性 融， 身 心 廓 尔。 方 之海印，越

bǐ tài xū huī huī yān huǎnghuǎngyān jiǒngchū sī yì zhī biǎo yě
彼太虚。恢恢焉，晃 晃 焉，迥出思议之表也。

wǒ fó zhèng cǐ mǐn wù mí zhī zài tàn qí zāi sān sī dà shì jì
我佛 证 此，愍物迷之。再叹奇哉，三思大事。既

[2] 此序出永樂北藏本及龍藏本，麗本無此序。

quán shí lì néng cuī shù xià mó jūn yuán qǐ sì xīn yù shì zháizhōng
全十力，能摧树下魔军；爰起四心，欲示宅中
bǎozàng rán mí tóu shě fù wù yǒu yì nán gù xiānyuàn jué chǎng
宝藏。然迷头舍父，悟有易难故。仙苑觉场，
jiàoxīngdùnjiàn jiàn shè wǔ shí zhī yì kōngyǒu diézhāng dùn wú èr
教兴顿渐。渐设五时之异，空有迭彰；顿无二
dì zhī shū yōu líng jué dài
谛之殊，幽灵绝待。
jīn cǐ jīng zhě dùn zhī lèi yú gù rú lái rù jì guāng tǔ
今此经者，顿之类欤。故如来入寂光土，
fán shèng yī yuánxiànshòuyòngshēn zhǔ bàntóng huì màn shū dà shì
凡圣一源现受用身，主伴同会。曼殊大士
chuàngwènběn qǐ zhī yīn bó qié zhì zūnshǒu tí jiū jìng zhī guǒ zhào
创问本起之因，薄伽至尊首提究竟之果。照
sī zhēn tǐ miè bǐ mèngxíng zhī wú wǒ rén shéishòu lún zhuǎn
斯真体，灭彼梦形。知无我人，谁受轮转？
zhǒngzhǒnghuànhuàshēng yú jué xīn huàn jìn jué yuán xīn tōng fǎ biàn
种种幻化生于觉心，幻尽觉圆，心通法遍。
xīn běn shì fó yóuniàn qǐ ér piāochén àn shí bù yí yīn zhōuxíng
心本是佛，由念起而漂沉；岸实不移，因舟行
ér wù zhòu dùnchúwàng zǎi kōng bù shēnghuā jiàn jié ài yuán
而鹜骤。顿除妄宰，空不生华。渐竭爱源，
jīn wú chóngkuàng lǐ jué xiū zhèng zhì sì jiē cī jué qiánqián fēi
金无重矿。理绝修证，智似阶差。觉前前非，
mínghòuhòuwèi kuàngwàngwàng qǐ miè dé děngyuánmíngzhěyān
名后后位。况妄忘起灭，德等圆明者焉？
rán chū jiù liáng jū yǐ yáobiānyǐng máichén dà bǎo xū shè
然出厩良驹，已摇鞭影；埋尘大宝，须设
zhì fāng gù sān guān chéngmíng zhēn jiǎ jù rù zhū lún qǐ hù
治方。故三观澄明，真假俱入。诸轮绮互，
dān fù yuán xiū sì xiàngqiánshén fēi jué wéi jù sì bìngchū tǐ
单复圆修。四相潜神，非觉违拒。四病出体，
xīn huā fā míng fù lìng chángzhōng xià qī kè niànshè niàn ér jiā xíng
心华发明。复令长中下期，克念摄念而加行；
bié biàn hù xí yè zhànghuòzhàng ér xiāowáng chéng jiù huì shēn
别遍互习，业障惑障而消亡。成就慧身，
jìng jí jué biàn bǎi qiān shì jiè fó jìngxiànqián shì yǐ wén wǔ zhǒngmíng
静极觉遍。百千世界佛境现前。是以闻五种名，

chāochàbǎo shī fú shuōbàn jì yì shèng hé shāxiǎoshèng shí yóu
超刹宝施福；说半偈义，胜河沙小乘。实由
wú fǎ bù chí wú jī bú bèi zhě yě
无法不持、无机不被者也。

yì bā gē hè zhòng sì liàngténg yú yuán xīn xuě qū yìng xī
噫！巴歌和众，似量腾于猿心；雪曲应稀，
liǎo yì nì yú lóngzàng zōng mì tiáozhuān lǔ gào guàntǎo zhú fén jù
了义匿于龙藏。宗密髻专鲁诰，冠讨竺坟。俱
nì quán tí wéi wèi zāo pò xìng yú fú shàng zhēn jiè xiāng tóu chán
溺筌罢，唯味糟粕。幸于涪上，针芥相投。禅
yù nánzōng jiàofēng sī diǎn yī yán zhī xià xīn dì kāi tōng yī
遇南宗，教逢斯典。一言之下，心地开通。一
zhóu zhī zhōng yì tiānlǎngyào qǐng yǐ dào fēi chángdào zhū xíng wú
轴之中，义天朗耀。顷以道非常道，诸行无
cháng jīn zhī xīn shì fó xīn dìngdāngzuò fó rán fó chēngzhǒng zhì
常；今知心是佛心，定当作佛。然佛称种智，
xiū jiǎ duōwén gù fù xíng yì bǎi chéng zuò tàn qún jí jiǎng suī làn
修假多闻。故复行诣百城，坐探群籍。讲虽滥
tài xué qiě shī ān tāo mù yóu wú zhī nà miù dāngzhēn zǐ zhī yìn
泰，学且师安。叨沐犹吾之纳，谬当真子之印。
zài féng qīn yǒu mí gǎn fó ēn jiǔ kǎi gū pín jiāngchén fǎ shī
再逢亲友，弥感佛恩。久慨孤贫，将陈法施。
cǎi jí bō rě lún guànhuāyán tí qiè pí ní fā míng wéi shí
采集般若，纶贯华严。提挈毗尼，发明唯识。
rán yī fāngwàn pǐn yí xuǎn duì zhì hǎi bǎoqiānbān xiān qiú rú yì
然医方万品，宜选对治；海宝千般，先求如意。
guān fú wén fù yì bó chéngràng zá huā zhǐ tǐ tóu jī wú xié yuán
观夫文富义博，诚让杂华；指体投机，无偕圆
jué gù cānxiángzhū lùn fǎn fù bǎi jiā yǐ lì qí qì fāngwèi shū
觉。故参详诸论，反复百家。以利其器，方为疏
jiě míng xīn shèng zhǐ jí sī yánjīng yì bèi xìngxiàng chánjiāndùn
解。冥心圣旨，极思研精。义备性相，禅兼顿
jiàn lè chéngsānjuàn yǐ chuánqiǎngxué rán shàng zhōng xià
渐。勒成三卷，以传强学。然上、中、下
pǐn gēn yù xìngshū jīn jiāng fǎ bǐ qū chéng cóng qí yì jiǎn gèng
品，根欲性殊。今将法彼曲成，从其易简；更
sōu jīngyào zhí zhù běn jīng shù jí shì jí xīn rì yì rì sǔn zhě yǐ
搜精要，直注本经。庶即事即心，日益日损者矣。

● 起诵仪

诵经警文

1、未诵前，漱口，澡手。当净三业，若三业无亏，则百福俱集。三业者，身、口、意也。端身正坐，如对圣容，则身业净也。口无杂言，断诸嬉笑，则口业净也。意不散乱，屏息万缘，则意业净也。

2、未诵前，已诵后，俱要对圣像前合掌三礼。如无佛像，对经、对空礼拜亦可。

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù
炉香乍爇．法界蒙薰．诸佛海会悉遥闻．随处

jié xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànquánshēn
结祥云．诚意方殷．诸佛现全身。

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

（三遍）

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵．修唎修唎．摩诃修唎．修修唎．萨婆诃．

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

（三遍）

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn

唵. 娑嚩. 婆嚩秫驮. 娑嚩达摩娑嚩. 婆嚩秫度憾.

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

（三遍）

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē

南無三满哆. 母驮喃. 唵度噜度噜. 地尾. 娑婆诃.

pǔ gòngyǎngzhēnyán

普供养真言

（三遍）

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ fá zǐ là hòng

唵. 誐誐曩. 三婆嚩. 韈日啰斛.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó

南無本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù

无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì

我今见闻得受持 愿解如来真实义

dà fāngguǎngyuán jué xiū duō luó liǎo yì jīng

大方广圆觉修多罗了义经

táng jì bīn shāmén fó tuóduō luó yì

唐罽宾沙门佛陀多罗译[3]

rú shì wǒ wén

如是我闻：

yī shí pó qié pó rù yú shéntōng dà guāngmíngzàng sānmèi

一时，婆伽婆入于神通大光明藏，三昧

zhèngshòu yī qiè rú lái guāngyánzhù chí shì zhūzhòngshēngqīngjìng jué

正受，一切如来光严住持，是诸众生清净觉

dì shēn xīn jì mièpíngděngběn jì yuánmǎn shí fāng bú èr suí shùn

地；身心寂灭平等本际，圆满十方，不二随顺，

yú bú èr jìngxiànzhū jìng tǔ yǔ dà pú sà mó hē sà shí wànrén jù

于不二境现诸净土。与大菩萨摩诃萨十万人俱，

qí míngyuēwénshū shī lì pú sà pǔ xián pú sà pǔ yǎn pú sà jīn

其名曰文殊师利菩萨、普贤菩萨、普眼菩萨、金

gāngzàng pú sà mí lè pú sà qīngjìng huì pú sà wēi dé zì zài

刚藏菩萨、弥勒菩萨、清净慧菩萨、威德自在

pú sà biàn yīn pú sà jìng zhū yè zhàng pú sà pǔ jué pú sà

菩萨、辩音菩萨、净诸业障菩萨、普觉菩萨、

yuán jué pú sà xiánshànshǒu pú sà děng ér wéishàngshǒu yǔ zhūjuàn

圆觉菩萨、贤善首菩萨等而为上首。与诸眷

shǔ jiē rù sānmèi tóngzhù rú lái píngděng fǎ huì

属皆入三昧，同住如来平等法会。

yú shì wénshū shī lì pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ

于是文殊师利菩萨，在大众中即从座起，

dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán

顶礼佛足，右绕三匝，长跪叉手，而白佛言：

dà bēi shì zūn yuànwèi cǐ huì zhū lái fǎ zhòng shuō yú rú lái běn

“大悲世尊！愿为此会诸来法众，说于如来本

qǐ qīngjìng yīn dì fǎ xíng jí shuō pú sà yú dà shèngzhōng fā qīngjìng

起清净因地法行，及说菩萨于大乘中发清净

[3] 麗本：大唐罽賓三藏佛陀多羅譯；永樂北藏本及龍藏本：唐罽賓沙門佛陀多羅譯

xīn yuǎn lí zhū bìng néng shǐ wèi lái mò shì zhòngshēng qiú dà shèngzhě
心，远离诸病，能使未来末世众生求大乘者，

bú duò xié jiàn zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sān qǐng
不堕邪见。”作是语已，五体投地。如是三请，

zhōng ér fù shǐ
终而复始。

ěr shí shì zūn gào wén shū shī lì pú sà yán shàn zāi shàn
尔时，世尊告文殊师利菩萨言：“善哉，善

zāi shànnán zǐ rǔ děng nǎi néng wèi zhū pú sà zī xún rú lái yīn
哉！善男子，汝等乃能为诸菩萨，咨询如来因

dì fǎ xíng jí wèi mò shì yī qiè zhòngshēng qiú dà shèngzhě dé zhèng
地法行，及为末世一切众生求大乘者，得正

zhù chí bú duò xié jiàn rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō shí
住持，不堕邪见。汝今谛听！当为汝说。”时，

wén shū shī lì pú sà fèng jiào huān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
文殊师利菩萨奉教欢喜及诸大众默然而听。

shànnán zǐ wú shàng fǎ wáng yǒu dà tuó luó ní mén míng
“善男子，无上法王有大陀罗尼门，名

wéi yuán jué liú chū yī qiè qīng jìng zhēn rú pú tí niè pán jí bō
为圆觉，流出一切清净真如、菩提、涅槃及波

luó mì jiào shòu pú sà yī qiè rú lái běn qǐ yīn dì jiē yī yuán
罗蜜、教授菩萨。一切如来本起因地，皆依圆

zhào qīng jìng jué xiàng yǒng duàn wú míng fāng chéng fó dào yún hé
照清净觉相，永断无明，方成佛道。云何

wú míng shànnán zǐ yī qiè zhòngshēng cóng wú shǐ lái zhǒng zhǒng
无明？善男子，一切众生从无始来种种

diān dǎo yóu rú mí rén sì fāng yì chù wàng rèn sì dà wéi zì shēn xiàng
颠倒，犹如迷人四方易处，妄认四大为自身相，

liù chén yuányǐng wéi zì xīn xiàng pì bǐ bìng mù jiàn kōng zhōng huā jí dì
六尘缘影为自心相，譬彼病目见空中华及第

èr yuè shànnán zǐ kōng shí wú huā bìng zhě wàng zhí yóu wàng zhí
二月。善男子，空实无华，病者妄执。由妄执

gù fēi wéi huò cǐ xū kōng zì xìng yì fù mí bǐ shí huā shēng chù
故，非唯惑此虚空自性，亦复迷彼实华生处。

yóu cǐ wàng yǒu lún zhuǎn shēng sǐ gù míng wú míng shànnán zǐ cǐ
由此妄有轮转生死，故名无明。善男子，此

wú míng zhě fēi shí yǒu tǐ rú mèng zhōng rén mèng shí fēi wú
无明者，非实有体。如梦中人，梦时非无，

jí zhì yú xǐng liǎo wú suǒ dé rú zhòngkōnghuāmiè yú xū kōng bù
及至于醒，了无所得。如 众 空华灭于虚空，不
kě shuōyányǒudìngmièchù hé yǐ gù wú shēngchù gù yī qiè zhòng
可说言有定灭处。何以故？无 生 处故。一切 众
shēng yú wú shēngzhōng wàngjiànshēngmiè shì gù shuōmíng lún zhuǎn
生 于无 生 中，妄见生灭，是故说 名 轮 转
shēng sǐ shànnán zǐ rú lái yīn dì xiū yuán jué zhě zhī shì kōnghuā
生 死。善男子，如来因地修 圆 觉者，知是空华，
jí wú lún zhuǎn yì wú shēn xīn shòu bǐ shēng sǐ fēi zuò gù wú běn
即无轮 转，亦无身心受彼 生 死。非作故无，本
xìng wú gù bǐ zhī jué zhě yóu rú xū kōng zhī xū kōngzhě jí kōng
性无故。彼知觉者，犹如虚空；知虚空者，即空
huāxiàng yì bù kě shuō wú zhī jué xìng yǒu wú jù qiǎn shì zé míng
华 相；亦不可说无知觉性。有无俱遣，是则名
wéi jìng jué suí shùn hé yǐ gù xū kōngxìng gù cháng bú dòng gù
为净觉随顺。何以故？虚空性故，常 不动故，
rú lái zàngzhōng wú qǐ miè gù wú zhī jiàn gù rú fǎ jiè xìng jiū jìng
如来藏 中 无起灭故，无知见故，如法界性究竟
yuánmǎnbiàn shí fāng gù shì zé míngwéi yīn dì fǎ xíng pú sà yīn cǐ
圆 满 遍十方故。是则名为因地法行。菩萨因此，
yú dà shèngzhōng fā qīngjìng xīn mò shì zhòngshēng yī cǐ xiū xíng bú
于大 乘 中 发清净心。末世 众 生 依此修行，不
duò xié jiàn
堕邪见。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲 重 宣此义，而说偈言：

wén shū rǔ dāng zhī yī qiè zhū rú lái
文 殊 汝 当 知 一 切 诸 如 来
cóng yú běn yīn dì jiē yǐ zhì huì jué
从 于 本 因 地 皆 以 智 慧 觉
liǎo dá yú wú míng zhī bǐ rú kōng huā
了 达 于 无 明 知 彼 如 空 华
jí néngmiǎn liú zhuǎn yòu rú mèngzhōngrén
即 能 免 流 转 又如 梦 中 人
xǐng shí bù kě dé jué zhě rú xū kōng
醒 时 不 可 得 觉 者 如 虚 空
píngděng bú dòngzhuǎn jué biàn shí fāng jiè
平 等 不 动 转 觉 遍 十 方 界

jí dé chéng fó dào zhònghuànmiè wú chù
即得成佛道 众幻灭无处

chéng dào yì wú dé běn xìng yuán mǎn gù
成道亦无得 本性圆满故

pú sà yú cǐ zhōng néng fā pú tí xīn
菩萨于此中 能发菩提心

mò shì zhū zhòng shēng xiū cǐ miǎn xié jiàn
末世诸众生 修此免邪见

yú shì pǔ xián pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā
于是普贤菩萨，在大众中即从座起，顶礼佛足，右绕三匝，

cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà bēi shì zūn yuànwèi cǐ huì zhū pú sà zhòng jí wèi mò shì yī qiè zhòng
长跪叉手，而白佛言：“大悲世尊！愿为此会诸菩萨众，及为末世一切众

shēng xiū dà shèngzhě wén cǐ yuán jué qīngjìng jìng jiè yún hé xiū xíng
生修大乘者，闻此圆觉清净境界，云何修行？

shì zūn ruò bǐ zhòngshēng zhī rú huànzhě shēn xīn yì huàn yún hé
世尊！若彼众生知如幻者，身心亦幻，云何

yǐ huànhuán xiū yú huàn ruò zhū huànxìng yī qiè jìn miè zé wú yǒu
以幻还修于幻？若诸幻性一切尽灭，则无有

xīn shéiwéi xiū xíng yún hé fù shuō xiū xíng rú huàn ruò zhū zhòng
心，谁为修行？云何复说修行如幻？若诸众

shēngběn bù xiū xíng yú shēng sǐ zhōngcháng jū huànhuà céng bù liǎo
生本不修行，于生死中常居幻化，曾不了

zhī rú huàn jìng jiè lìng wàngxiǎng xīn yún hé jiě tuō yuànwèi mò shì
知如幻境界，令妄想心云何解脱？愿为末世

yī qiè zhòngshēng zuò hé fāngbiànjiàn cì xiū xí lìng zhūzhòngshēng
一切众生，作何方便渐次修习，令诸众生

yǒng lí zhūhuàn zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sānqǐng
永离诸幻？”作是语已，五体投地。如是三请，

zhōng ér fù shǐ
终而复始。

ěr shí shì zūngào pǔ xián pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告普贤菩萨言：“善哉，善哉！

shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèi zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng xiū
善男子，汝等乃能为诸菩萨及末世众生，修

xí pú sà rú huànsān mèifāngbiànjiàn cì lìng zhūzhòngshēng dé lí zhū
习菩萨如幻三昧方便渐次，令诸众生得离诸

huàn rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō shí pǔ xián pú sà fèng
幻。汝今谛听！当为汝说。”时，普贤菩萨奉

jiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
教欢喜，及诸大众默然而听。

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēngzhǒngzhǒnghuànhuà jiē shēng
“善男子，一切众生种种幻化，皆生

rú lái yuán jué miào xīn yóu rú kōnghuācóngkōng ér yǒu huànhuā suī
如来圆觉妙心，犹如空华从空而有，幻华虽

miè kōngxìng bú huài zhòngshēnghuàn xīn huán yī huànmiè zhūhuàn
灭，空性不坏。众生幻心，还依幻灭；诸幻

jìn miè jué xīn bú dòng yī huànshuō jué yì míngwéihuàn ruòshuō
尽灭，觉心不动。依幻说觉，亦名为幻；若说

yǒu jué yóuwèi lí huàn shuō wú jué zhě yì fù rú shì shì gù huàn
有觉，犹未离幻；说无觉者，亦复如是。是故幻

miè míngwéi bú dòng shànnán zǐ yī qiè pú sà jí mò shì zhòngshēng
灭，名为不动。善男子，一切菩萨及末世众生，

yīngdāngyuǎn lí yī qiè huànhuà xū wàng jìng jiè yóujiān zhí chí yuǎn lí
应当远离一切幻化虚妄境界，由坚执持远离

xīn gù xīn rú huànzhě yì fù yuǎn lí yuǎn lí wéihuàn yì fù
心故。心如幻者，亦复远离。远离为幻，亦复

yuǎn lí lí yuǎn lí huàn yì fù yuǎn lí dé wú suǒ lí jí chú
远离。离远离幻，亦复远离。得无所离，即除

zhūhuàn pì rú zuānhuǒliǎng mù xiāng yīn huǒchū mù jìn huī fēi yān
诸幻。譬如钻火两木相因，火出木尽，灰飞烟

miè yǐ huàn xiū huàn yì fù rú shì zhūhuàn suī jìn bú rù duàn
灭。以幻修幻，亦复如是。诸幻虽尽，不入断

miè shànnán zǐ zhī huàn jí lí bú zuòfāngbiàn lí huàn jí jué
灭。善男子，知幻即离，不作方便。离幻即觉，

yì wú jiàn cì yī qiè pú sà jí mò shì zhòngshēng yī cǐ xiū xíng rú
亦无渐次。一切菩萨及末世众生依此修行，如

shì nǎi néngyǒng lí zhūhuàn
是乃能永离诸幻。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

pǔ xián rǔ dāng zhī yī qiè zhūzhòngshēng
普贤汝当知　一切诸众生

wú shǐ huàn wú míng jiē cóng zhū rú lái
无始幻无明　皆从诸如来

yuán jué xīn jiàn lì　　yóu rú xū kōng huā
圆 觉 心 建 立　　犹 如 虚 空 华

yī kōng ér yǒu xiàng　　kōng huā ruò fù miè
依 空 而 有 相　　空 华 若 复 灭

xū kōng běn bú dòng　　huàn cóng zhū jué shēng
虚 空 本 不 动　　幻 从 诸 觉 生

huàn miè jué yuán mǎn　　jué xīn bú dòng gù
幻 灭 觉 圆 满　　觉 心 不 动 故

ruò bǐ zhū pú sà　　jí mò shì zhòng shēng
若 彼 诸 菩 萨　　及 末 世 众 生

cháng yīng yuǎn lí huàn　　zhū huàn xī jiē lí
常 应 远 离 幻　　诸 幻 悉 皆 离

rú mù zhōng shēng huǒ　　mù jìn huǒ huán miè
如 木 中 生 火　　木 尽 火 还 灭

jué zé wú jiàn cì　　fāng biàn yì rú shì
觉 则 无 渐 次　　方 便 亦 如 是

yú shì pǔ yǎn pú sà　　zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ　　dǐng lǐ
于是普眼菩萨，在大 众 中 即 从 座起，顶礼

fó zú　　yòu rào sān zā　　cháng guì chā shǒu ér bó fó yán　　dà bēi shì
佛足，右绕三匝，长 跪 叉 手 而 白 佛 言：“大悲世

zūn　　yuàn wèi cǐ huì zhū pú sà zhòng jí wèi mò shì yī qiè zhòng shēng
尊！愿 为 此 会 诸 菩 萨 众 及 为 末 世 一 切 众 生，

yǎn shuō pú sà xiū xíng jiàn cì　　yún hé sī wéi　　yún hé zhù chí　　zhòng
演 说 菩 萨 修 行 渐 次，云 何 思 惟？云 何 住 持？众

shēng wèi wù　　zuò hé fāng biàn pǔ lìng kāi wù　　shì zūn　　ruò bǐ zhòng
生 未 悟，作 何 方 便 普 令 开 悟？世 尊！若 彼 众

shēng wú zhèng fāng biàn jí zhèng sī wéi　　wén fó rú lái shuō cǐ sān mèi
生 无 正 方 便 及 正 思 惟，闻 佛 如 来 说 此 三 昧，

xīn shēng mí mèn　　zé yú yuán jué bù néng wù rù　　yuàn xīng cí bēi
心 生 迷 闷，则 于 圆 觉 不 能 悟 入。愿 兴 慈 悲，

wèi wǒ děng bèi jí mò shì zhòng shēng jiǎ shuō fāng biàn　　zuò shì yǔ yǐ
为 我 等 辈 及 末 世 众 生 假 说 方 便。”作 是 语 已，

wǔ tǐ tóu dì　　rú shì sān qǐng　　zhōng ér fù shǐ
五 体 投 地。如 是 三 请，终 而 复 始。

ěr shí　　shì zūn gào pǔ yǎn pú sà yán　　shàn zāi　　shàn zāi
尔 时，世 尊 告 普 眼 菩 萨 言：“善 哉，善 哉！

shàn nán zǐ　　rǔ děng nǎi néng wèi zhū pú sà jí mò shì zhòng shēng　　wèn
善 男 子，汝 等 乃 能 为 诸 菩 萨 及 末 世 众 生，问

yú rú lái xiū xíngjiàn cì sī wéi zhù chí nǎi zhì jiǎ shuōzhǒngzhǒngfāng
于如来修行渐次、思惟、住持乃至假说 种 种 方
biàn rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō shí pǔ yǎn pú sà fèngjiào
便。汝今谛听！当为汝说。”时，普眼菩萨奉教
huān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
欢喜，及诸大众默然而听。

shànnán zǐ bǐ xīn xué pú sà jí mò shì zhòngshēng yù qiú
“善男子，彼新学菩萨及末世众生欲求
rú lái jìng yuán jué xīn yīngdāngzhèngniànyuǎn lí zhū huàn xiān yī rú
如来净圆觉心，应当正念远离诸幻，先依如
lái shē mó tā xíng jiān chí jìn jiè ān chǔ tú zhòng yànzuò jìng shì
来奢摩他行，坚持禁戒，安处徒众，宴坐静室，
héngzuò shì niàn wǒ jīn cǐ shēn sì dà hé hé suǒwèi fà máo zhǎo
恒作是念：‘我今此身四大和合，所谓发毛、爪
chǐ pí ròu jīn gǔ suǐ nǎo gòu sè jiē guī yú dì tuò tì
齿、皮肉、筋骨、髓脑、垢色皆归于地，唾涕、
nóngxuè jīn yè xián mò tán lèi jīng qì dà xiǎobiàn lì jiē
脓血、津液、涎沫、痰泪、精气、大小便利皆
guī yú shuǐ nuǎn qì guī huǒ dòngzhuǎn guī fēng sì dà gè lí jīn
归于水，暖气归火，动转归风。四大各离，今
zhěwàngshēndāng zài hé chù jí zhī cǐ shēn bì jìng wú tǐ hé hé
者妄身当在何处？’即知此身毕竟无体，和合
wéixiàng shí tónghuànhuà sì yuán jiǎ hé wàngyǒu liù gēn liù
为相，实同幻化。四缘假合，妄有六根；六
gēn sì dà zhōngwài hé chéng wàngyǒuyuán qì yú zhōng jī jù
根、四大中外合成，妄有缘气，于中积聚，
sì yǒuyuánxiàng jiǎ míngwéi xīn shànnán zǐ cǐ xū wàng xīn ruò wú
似有缘相假名为心。善男子，此虚妄心若无
liù chén zé bù néngyǒu sì dà fēn jiě wú chén kě dé yú zhōngyuán
六尘则不能有，四大分解无尘可得，于中缘
chén gè guī sànmiè bì jìng wú yǒuyuán xīn kě jiàn
尘各归散灭，毕竟无有缘心可见。

shànnán zǐ bǐ zhī zhòngshēng huànshēnmiè gù huàn xīn
“善男子，彼之众生，幻身灭故，幻心
yì miè huàn xīn miè gù huànchén yì miè huànchénmiè gù huàn
亦灭；幻心灭故，幻尘亦灭；幻尘灭故，幻
miè yì miè huànmièmiè gù fēi huàn bú miè pì rú mó jìng gòu
灭亦灭；幻灭灭故，非幻不灭。譬如磨镜，垢

jìn míngxiàn shànnán zǐ dāng zhī shēn xīn jiē wéihuàngòu gòuxiàng
尽明现。善男子，当知身心皆为幻垢，垢相

yǒngmiè shí fāngqīngjìng shànnán zǐ pì rú qīngjìng mó ní bǎozhū
永灭，十方清净。善男子，譬如清净摩尼宝珠，

yìng yú wǔ sè suí fāng gè xiàn zhū yú chī zhě jiàn bǐ mó ní shí yǒu
映于五色，随方各现；诸愚痴者，见彼摩尼实有

wǔ sè shànnán zǐ yuán jué jìngxìngxiàn yú shēn xīn suí lèi gè yìng
五色。善男子，圆觉净性现于身心，随类各应。

bǐ yú chī zhě shuō jìng yuán jué shí yǒu rú shì shēn xīn zì xiàng yì fù
彼愚痴者，说净圆觉实有如是，身心自相亦复

rú shì yóu cǐ bù néngyuǎn yú huànhuà shì gù wǒ shuōshēn xīn huàn
如是，由此不能远于幻化。是故我说身心幻

gòu duì lí huàngòushuōmíng pú sà gòu jìn duì chú jí wú duì gòu
垢，对离幻垢说名菩萨；垢尽对除，即无对垢

jí shuōmíngzhě
及说名者。

shànnán zǐ cǐ pú sà jí mò shì zhòngshēngzhèng dé zhū
“善男子，此菩萨及末世众生证得诸

huànmièyǐngxiàng gù ěr shí biàn dé wú fāngqīngjìng wú biān xū kōng
幻灭影像故，尔时便得无方清净，无边虚空

jué suǒxiǎn fā jué yuánmíng gù xiǎn xīn qīngjìng xīn qīngjìng gù
觉所显发。觉圆明故，显心清净；心清净故，

jiàn chénqīngjìng jiàn qīngjìng gù yǎngēnqīngjìng gēnqīngjìng gù
见尘清净；见清净故，眼根清净；根清净故，

yǎn shí qīngjìng shí qīngjìng gù wénchénqīngjìng wénqīngjìng gù
眼识清净；识清净故，闻尘清净；闻清净故，

ěr gēnqīngjìng gēnqīngjìng gù ěr shí qīngjìng shí qīngjìng gù jué
耳根清净；根清净故，耳识清净；识清净故，觉

chénqīngjìng rú shì nǎi zhì bí shé shēn yì yì fù rú shì
尘清净；如是乃至鼻、舌、身、意亦复如是。

shànnán zǐ gēnqīngjìng gù sè chénqīngjìng sè qīngjìng gù shēng
善男子，根清净故，色尘清净；色清净故，声

chénqīngjìng xiāng wèi chù fǎ yì fù rú shì shànnán zǐ
尘清净；香、味、触、法亦复如是。善男子，

liù chénqīngjìng gù dì dà qīngjìng dì qīngjìng gù shuǐ dà qīngjìng
六尘清净故，地大清净；地清净故，水大清净；

huǒ dà fēng dà yì fù rú shì shànnán zǐ sì dà qīngjìng gù shí
火大、风大亦复如是。善男子，四大清净故，十

èr chù shí bā jiè èr shí wǔ yǒuqīngjìng bǐ qīngjìng gù shí lì
二处、十八界、二十五有清净；彼清净故，十力、
sì wú suǒwèi sì wú ài zhì fó shí bā bú gòng fǎ sān shí qī zhù
四无所畏、四无碍智、佛十八不共法、三十七助
dào pǐn qīngjìng rú shì nǎi zhì bā wàn sì qiān tuó luó ní mén yī qiè qīng
道品清净；如是乃至八万四千陀罗尼门一切清
jìng shànnán zǐ yī qiè shí xiàngxìngqīngjìng gù yī shēnqīngjìng
净。善男子，一切实相性清净故，一身清净；
yī shēnqīngjìng gù duōshēnqīngjìng duōshēnqīngjìng gù rú shì nǎi
一身清净故，多身清净；多身清净故，如是乃
zhì shí fāngzhòngshēngyuán jué qīngjìng shànnán zǐ yī shì jiè qīngjìng
至十方众生圆觉清净。善男子，一世界清净
gù duō shì jiè qīngjìng duō shì jiè qīngjìng gù rú shì nǎi zhì jìn yú
故，多世界清净；多世界清净故，如是乃至尽于
xū kōngyuánguǒsān shì yī qiè píngděngqīngjìng bú dòng
虚空圆裹三世一切平等清净不动。

shànnán zǐ xū kōng rú shì píngděng bú dòng dāng zhī jué
“善男子，虚空如是平等不动，当知觉
xìngpíngděng bú dòng sì dà bú dòng gù dāng zhī jué xìngpíngděng bú
性平等不动；四大不动故，当知觉性平等不
dòng rú shì nǎi zhì bā wàn sì qiān tuó luó ní ménpíngděng bú dòng
动；如是乃至八万四千陀罗尼门平等不动，
dāng zhī jué xìngpíngděng bú dòng shànnán zǐ jué xìngbiànmǎn qīng
当知觉性平等不动。善男子，觉性遍满，清
jìng bú dòng yuán wú jì gù dāng zhī liù gēnbiànmǎn fǎ jiè gēnbiàn
净不动。圆无际故，当知六根遍满法界；根遍
mǎn gù dāng zhī liù chénbiànmǎn fǎ jiè chénbiànmǎn gù dāng zhī
满故，当知六尘遍满法界；尘遍满故，当知
sì dà biànmǎn fǎ jiè rú shì nǎi zhì tuó luó ní ménbiànmǎn fǎ jiè
四大遍满法界；如是乃至陀罗尼门遍满法界。
shànnán zǐ yóu bǐ miào jué xìngbiànmǎn gù gēnxìng chénxìng wú huài
善男子，由彼妙觉性遍满故，根性、尘性无坏
wú zá gēn chén wú huài gù rú shì nǎi zhì tuó luó ní mén wú huài
无杂；根、尘无坏故，如是乃至陀罗尼门无坏
wú zá rú bǎi qiāndēngguāngzhào yī shì qí guāngbiànmǎn wú huài
无杂；如百千灯光照一室，其光遍满无坏
wú zá shànnán zǐ jué chéng jiù gù dāng zhī pú sà bù yǔ fǎ fù
无杂。善男子，觉成就故，当知菩萨不与法缚，

bù qiú fǎ tuō bú yànshēng sǐ bú ài niè pán bú jìng chí jiè bù
不求法脱；不厌生死，不爱涅槃；不敬持戒，不

zēng huǐ jìn bú zhòng jiǔ xí bù qīngchūxué hé yǐ gù yī qiè
憎毁禁；不重久习，不轻初学。何以故？一切

jué gù pì rú yǎnguāng xiǎoliǎo qián jìng qí guāngyuánmǎn dé
觉故。譬如眼光，晓了前境，其光圆满，得

wú zēng ài hé yǐ gù guāng tǐ wú èr wú zēng ài gù
无憎爱。何以故？光体无二，无憎爱故。

shànnán zǐ cǐ pú sà jí mò shì zhòngshēng xiū xí cǐ xīn
“善男子，此菩萨及末世众生修习此心

dé chéng jiù zhě yú cǐ wú xiū yì wú chéng jiù yuán jué pǔ zhào
得成就者，于此无修，亦无成就。圆觉普照，

jì miè wú èr yú zhōng bǎi qiānwàn yì ē sēng qí bù kě shuō[4] héng hé
寂灭无二；于中百千万亿阿僧祇不可说[4]恒河

shā zhū fó shì jiè yóu rú kōnghuāluàn qǐ luànmiè bù jí bù lí wú
沙诸佛世界，犹如空华乱起乱灭；不即不离，无

fù wú tuō shǐ zhī zhòngshēngběn lái chéng fó shēng sǐ niè pányóu rú
缚无脱。始知众生本来成佛，生死涅槃犹如

zuómèng shànnán zǐ rú zuómèng gù dāng zhī shēng sǐ jí yǔ niè
昨梦。善男子，如昨梦故，当知生死及与涅

pán wú qǐ wú miè wú lái wú qù qí suǒzhèngzhě wú dé wú shī
槃无起无灭、无来无去。其所证者，无得无失，

wú qǔ wú shě qí néngzhèngzhě wú zuò[5] wú zhǐ wú rèn[6] wú miè
无取无舍；其能证者，无作[5]无止，无任[6]无灭。

yú cǐ zhèngzhōng wú néng wú suǒ bì jìng wú zhèng yì wú zhèngzhě
于此证中，无能无所；毕竟无证，亦无证者；

yī qiè fǎ xìngpíngděng bú huài shànnán zǐ bǐ zhū pú sà rú shì xiū
一切法性平等不坏。善男子，彼诸菩萨如是修

xíng rú shì jiàn cì rú shì sī wéi rú shì zhù chí rú shì fāngbiàn
行，如是渐次，如是思惟，如是住持，如是方便，

rú shì kāi wù qiú rú shì fǎ yì bù mí mèn
如是开悟，求如是法，亦不迷闷。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

[4] 麗本：不可說阿僧祇；永樂北藏本及龍藏本：阿僧祇不可說
[5] 麗本：任；永樂北藏本及龍藏本：作
[6] 麗本：作；永樂北藏本及龍藏本：任

pǔ yǎn rǔ dāng zhī　　yī qiè zhū zhòng shēng
普眼汝当知　一切诸众生

shēn xīn jiē rú huàn　　shēn xiàng shǔ sì dà
身心皆如幻　身相属四大

xīn xìng guī liù chén　　sì dà tǐ gè lí
心性归六尘　四大体各离

shéi wéi hé hé zhě　　rú shì jiàn xiū xíng
谁为和合者　如是渐修行

yī qiè xī qīng jìng　　bú dòng biàn fǎ jiè
一切悉清净　不动遍法界

wú zuò zhǐ rèn miè　　yì wú néng zhèng zhě
无作止任灭　亦无能证者

yī qiè fó shì jiè　　yóu rú xū kōng huā
一切佛世界　犹如虚空华

sān shì xī píng děng　　bì jìng wú lái qù
三世悉平等　毕竟无来去

chū fā xīn pú sà　　jí mò shì zhòng shēng
初发心菩萨　及末世众生

yù qiú rù fó dào　　yīng rú shì xiū xí
欲求入佛道　应如是修习

yú shì jīn gāng zàng pú sà　　zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ
于是金刚藏菩萨，在大众中即从座起，

dǐng lǐ fó zú　yòu rào sān zā　cháng guì chā shǒu ér bó fó yán　dà
顶礼佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大

bēi shì zūn shàn wèi yī qiè zhū pú sà zhòng　xuān yáng rú lái yuán jué qīng
悲世尊善为一切诸菩萨众，宣扬如来圆觉清

jìng dà tuó luó ní yīn dì fǎ xíng jiàn cì fāng biàn　yǔ zhū zhòng shēng kāi
净大陀罗尼因地法行渐次方便，与诸众生开

fā méng mèi　zài huì fǎ zhòng　chéng fó cí huì　huàn yì lǎng rán
发蒙昧。在会法众，承佛慈诲，幻翳朗然，

huì mù qīng jìng　shì zūn　ruò zhū zhòng shēng běn lái chéng fó　hé gù
慧目清净。世尊！若诸众生本来成佛，何故

fù yǒu yī qiè wú míng　ruò zhū wú míng zhòng shēng běn yǒu　hé yīn yuán
复有一切无明？若诸无明众生本有，何因缘

gù　rú lái fù shuō běn lái chéng fó　shí fāng yì shēng běn chéng fó
故，如来复说本来成佛？十方异生本成佛

dào　hòu qǐ wú míng　yī qiè rú lái hé shí fù shēng yī qiè fán nǎo
道，后起无明，一切如来何时复生一切烦恼？

wéiyuàn bù shě wú zhē dà cí wèizhū pú sà kāi mì mì zàng jí wèi mò
唯愿不舍无遮大慈，为诸菩萨开秘密藏，及为末
shì yī qiè zhòngshēng dé wén rú shì xiū duō luó jiàoliǎo yì fǎ mén
世一切众生，得闻如是修多罗教了义法门，
yǒngduàn yí huǐ zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sānqǐng
永断疑悔。”作是语已，五体投地。如是三请，
zhōng ér fù shǐ
终而复始。

ěr shí shì zūngào jīn gāngzàng pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告金刚藏菩萨言：“善哉，善哉！
shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèi zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng wèn
善男子，汝等乃能为诸菩萨及末世众生，问
yú rú lái shènshēn mì mì jiū jìng fāngbiàn shì zhū pú sà zuì shàngjiào
于如来甚深秘密究竟方便。是诸菩萨最上教
huì liǎo yì dà shèng néng shǐ shí fāng xiū xué pú sà jí zhū mò shì yī qiè
诲了义大乘，能使十方修学菩萨及诸末世一切
zhòngshēng dé jué dìng xìn yǒngduàn yí huǐ rǔ jīn dì tīng dāng
众生，得决定信，永断疑悔。汝今谛听！当
wèi rǔ shuō shí jīn gāngzàng pú sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà
为汝说。”时，金刚藏菩萨奉教欢喜，及诸大
zhòng mò rán ér tīng
众默然而听。

shànnán zǐ yī qiè shì jiè shǐ zhōngshēngmiè qiánhòuyǒu wú
“善男子，一切世界始终生灭、前后有无、
jù sàn qǐ zhǐ niànniànxiāng xù xúnhuánwǎng fù zhǒngzhǒng qǔ shě
聚散起止，念念相续，循环往复，种种取舍，
jiē shì lún huí wèichū lún huí ér biàn[7] yuán jué bǐ yuán jué xìng jí tóng
皆是轮回。未出轮回而辩圆觉，彼圆觉性即同
liú zhuǎn ruò miǎn lún huí wú yǒu shì chù pì rú dòng mù néng
流转。若免轮回，无有是处。譬如动目，能
yáozhànshuǐ yòu rú dìngyǎn yóu[8] huí zhuǎnhuǒ yún shǐ yuèyùn zhōu
摇湛水；又如定眼，由回转火；云驶月运、舟
xíng àn yí yì fù rú shì shànnán zǐ zhūxuánwèi xī bǐ wù xiān
行岸移亦复如是。善男子，诸旋未息，彼物先

[7] 麗本：辨；永樂北藏本及龍藏本：辯
[8] 麗本：猶；永樂北藏本及龍藏本：由

zhù shàng bù kě dé hé kuàng lún zhuǎnshēng sǐ gòu xīn céngwèiqīngjìng
住[9]尚不可得，何况轮转生死垢心曾未清净，

guān fó yuán jué ér bù xuán fù shì gù rǔ děngbiànshēngsānhuò
观佛圆觉而不旋复？是故汝等便生三惑。

shànnán zǐ pì rú huàn yì wàngjiànkōnghuā huàn
“善男子，譬如幻翳[10]，妄见空华。幻[11]

yì ruò chú bù kě shuōyán cǐ yì yǐ miè hé shí gèng qǐ yī qiè
翳若除，不可说言：‘此翳[12]已灭，何时更起一切

zhū yì hé yǐ gù yì huā èr fǎ fēi xiāng dài gù yì rú kōng
诸翳？’何以故？翳[13]华二法非相待故。亦如空

huāmiè yú kōng shí bù kě shuōyán xū kōng hé shí gèng qǐ kōnghuā
华灭于空时，不可说言虚空何时更起空华？

hé yǐ gù kōngběn wú huā fēi qǐ miè gù shēng sǐ niè pántóng yú
何以故？空本无华，非起灭故。生死涅槃同于

qǐ miè miào jué yuánzhào lí yú huā yì shànnán zǐ dāng zhī xū
起灭，妙觉圆照离于华翳[14]。善男子，当知虚

kōng fēi shì zànyǒu yì fēi zàn wú kuàng fù rú lái yuán jué suí shùn ér
空非是暂有，亦非暂无，况复如来圆觉随顺而

wéi xū kōngpíngděngběnxìng
为虚空平等本性？

shànnán zǐ rú xiāo jīn kuàng jīn fēi xiāoyǒu jì yǐ chéng
“善男子，如销金矿，金非销有；既已成

jīn bù chóngwéikuàng jīng wú qióng shí jīn xìng bú huài bù yīng
金，不重为矿；经无穷时，金性不坏。不应

shuōyán běn fēi chéng jiù rú lái yuán jué yì fù rú shì shànnán
说言：‘本非成就！’如来圆觉亦复如是。善男

zǐ yī qiè rú lái miàoyuán jué xīn běn wú pú tí jí yǔ niè pán yì
子，一切如来妙圆觉心本无菩提及与涅槃，亦

wú chéng fó jí bù chéng fó wú wàng lún huí jí fēi lún huí
无成佛及不成佛，无妄轮回及非轮回。

shànnán zǐ dàn zhū shēngwén suǒ yuán jìng jiè shēn xīn
“善男子，但诸声闻所圆境界，身、心、

---

[9] 麗本：住；永樂北藏本：住；龍藏本：性
[10] 麗本：患瞖；永樂北藏本及龍藏本：幻翳
[11] 麗本：患；永樂北藏本及龍藏本：幻
[12] 麗本：瞖；永樂北藏本及龍藏本：翳
[13] 麗本：瞖；永樂北藏本及龍藏本：翳
[14] 麗本：瞖；永樂北藏本及龍藏本：翳

yǔ yán jiē xī duànmiè zhōng bù néng zhì bǐ zhī qīn zhèngsuǒ xiàn niè pán
语言皆悉断灭，终不能至彼之亲证所现涅槃，

hé kuàngnéng yǐ yǒu sī wéi xīn cè duó rú lái yuán jué jìng jiè rú
何况能以有思惟心，测度如来圆觉境界？如

qǔ yínghuǒshāo xū mí shān zhōng bù néngzhuó yǐ lún huí xīn shēng lún
取萤火烧须弥山，终不能著。以轮回心生轮

huí jiàn rù yú rú lái dà jì miè hǎi zhōng bù néng zhì shì gù wǒ
回见，入于如来大寂灭海，终不能至。是故我

shuō yī qiè pú sà jí mò shì zhòngshēng xiānduàn wú shǐ lún huí gēnběn
说一切菩萨及末世众生，先断无始轮回根本。

shànnán zǐ yǒuzuò sī wéicóngyǒu xīn qǐ jiē shì liù chénwàngxiǎng
善男子，有作思惟从有心起，皆是六尘妄想

yuán qì fēi shí xīn tǐ yǐ rú kōnghuā yòng cǐ sī wéibiàn yú[15] fó
缘气，非实心体，已如空华。用此思惟辩于佛

jìng yóu rú kōnghuā fù jié kōngguǒ zhǎnzhuǎnwàngxiǎng wú yǒu shì
境，犹如空华复结空果，展转妄想，无有是

chù shànnán zǐ xū wàng fú xīn duōzhū qiǎojiàn bù néngchéng jiù
处。善男子，虚妄浮心多诸巧见，不能成就

yuán jué fāngbiàn rú shì fēn bié fēi wéizhèngwèn
圆觉方便。如是分别，非为正问。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

jīn gāng zàng dāng zhī rú lái jì miè xìng
金刚藏当知　如来寂灭性

wèi céng yǒu zhōng shǐ ruò yǐ lún huí xīn
未曾有终始　若以轮回心

sī wéi jí xuán fù dàn zhì lún huí jì
思惟即旋复　但至轮回际

bù néng rù fó hǎi pì rú xiāo jīn kuàng
不能入佛海　譬如销金矿

jīn fēi xiāo gù yǒu suī fù běn lái jīn
金非销故有　虽复本来金

zhōng yǐ xiāochéng jiù yī chéng zhēn jīn tǐ
终以销成就　一成真金体

bú fù chóngwéikuàng shēng sǐ yǔ niè pán
不复重为矿　生死与涅槃

[15] 麗本：辨於；永樂北藏本：辯於；龍藏本：辯如

fán fū jí zhū fó tóng wéi kōng huā xiàng
凡夫及诸佛 同为空华相

sī wéi yóu huàn huà hé kuàng jié[16] xū wàng
思惟犹幻化 何况诘虚妄

ruò néng liǎo cǐ xīn rán hòu qiú yuán jué
若能了此心 然后求圆觉

yú shì mí lè pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ
于是弥勒菩萨，在大众中即从座起，顶礼

fó zú yòurào sān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà bēi shì
佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大悲世

zūn guǎng wèi pú sà kāi mì mì zàng lìng zhū dà zhòngshēn wù lún huí
尊广为菩萨开秘密藏，令诸大众深悟轮回，

fēn bié xié zhèng néng shī mò shì yī qiè zhòngshēng wú wèi dàoyǎn yú
分别邪正，能施末世一切众生无畏道眼，于

dà niè pánshēng jué dìng xìn wú fù chóng suí lún zhuǎn jìng jiè qǐ xún
大涅槃生决定信，无复重随轮转境界起循

huánjiàn shì zūn ruò zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng yù yóu rú lái
环见。世尊！若诸菩萨及末世众生，欲游如来

dà jì miè hǎi yún hé dāngduàn lún huí gēnběn yú zhū lún huí yǒu jǐ
大寂灭海，云何当断轮回根本？于诸轮回有几

zhǒngxìng xiū fó pú tí jǐ děngchā bié huí rù chén láo dāngshè
种性？修佛菩提几等差别？回入尘劳，当设

jǐ zhǒngjiào huàfāngbiàn dù zhū zhòngshēng wéiyuàn bù shě jiù shì dà
几种教化方便度诸众生？唯愿不舍救世大

bēi lìng zhū xiū xíng yī qiè pú sà jí mò shì zhòngshēng huì mù sù qīng
悲，令诸修行一切菩萨及末世众生，慧目肃清，

zhàoyào xīn jìng yuán wù rú lái wú shàng zhī jiàn zuò shì yǔ yǐ
照曜心镜，圆悟如来无上知见。”作是语已，

wǔ tǐ tóu dì rú shì sānqǐng zhōng ér fù shǐ
五体投地。如是三请，终而复始。

ěr shí shì zūngào mí lè pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告弥勒菩萨言：“善哉，善哉！

shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèi zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng qǐng
善男子，汝等乃能为诸菩萨及末世众生，请

wèn rú lái shēn ào mì mì wēimiào zhī yì lìng zhū pú sà jié qīng huì mù
问如来深奥秘密微妙之义，令诸菩萨洁清慧目，

[16] 麗本：詰；永樂北藏本：詰；龍藏本：诸

jí lìng yī qiè mò shì zhòngshēngyǒngduàn lún huí xīn wù shí xiàng jù
及令一切末世 众 生 永 断 轮回，心悟实 相，具
wú shēngrěn rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō shí mí lè pú
无 生 忍。汝今谛听！ 当 为汝说。”时，弥勒菩
sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
萨奉教 欢 喜，及诸大 众 默然而听。

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēngcóng wú shǐ jì yóuyǒuzhǒng
“善 男子，一切 众 生 从 无始际，由有 种
zhǒng ēn ài tān yù gù yǒu lún huí ruò zhū shì jiè yī qiè zhǒngxìng
种 恩爱贪欲，故有轮回。若诸世界一切 种 性—
luǎnshēng tāi shēng shī shēng huàshēng jiē yīn yín yù ér zhèng
—卵 生 、胎 生 、湿 生 、化 生 ，皆因淫欲而 正
xìngmìng dāng zhī lún huí ài wéigēnběn yóuyǒu zhū yù zhù fā
性 命。 当 知轮回， 爱为根本。由有诸欲， 助发
ài xìng shì gù néng lìng shēng sǐ xiāng xù yù yīn ài shēng mìng yīn
爱性，是故 能 令 生 死 相 续。欲因爱 生 ， 命 因
yù yǒu zhòngshēng ài mìng huán yī yù běn ài yù wéi yīn ài
欲有。 众 生 爱 命， 还 依欲本。爱欲为因， 爱
mìngwéiguǒ yóu yú yù jìng qǐ zhū wéishùn jìng bèi ài xīn ér shēng
命 为果。由于欲境，起诸违顺。境背爱心而 生
zēng jí zàozhǒngzhǒng yè shì gù fù shēng dì yù è guǐ zhī
憎嫉，造 种 种 业，是故复 生 地狱、饿鬼。知
yù kě yàn ài yàn yè dào shě è yàoshàn fù xiàntiānrén yòu zhī
欲可厌，爱厌业道，舍恶乐善，复现天人。又知
zhū ài kě yàn wù gù qì ài yàoshě huán zī ài běn biànxiànyǒu
诸爱可厌恶故， 弃爱乐舍， 还滋爱本， 便现有
wéizēngshàngshànguǒ jiē lún huí gù bù chéngshèngdào shì gù zhòng
为增 上 善果；皆轮回故，不 成 圣 道。是故 众
shēng yù tuōshēng sǐ miǎnzhū lún huí xiānduàntān yù jí chú ài kě
生 欲脱 生 死，免 诸轮回，先 断 贪欲及除爱渴。

shànnán zǐ pú sà biànhuà shì xiàn shì jiān fēi ài wéiběn
“善 男子，菩萨变化示现世间，非爱为本。
dàn yǐ cí bēi lìng bǐ shě ài jiǎ zhū tān yù ér rù shēng sǐ ruò zhū mò
但以慈悲令彼舍爱，假诸贪欲而入 生 死。若诸末
shì yī qiè zhòngshēng néngshě zhū yù jí chúzēng ài yǒngduàn lún huí
世一切 众 生 ，能 舍诸欲及除 憎爱，永 断 轮回，
qín qiú rú lái yuán jué jìng jiè yú qīngjìng xīn biàn dé kāi wù
勤求如来 圆 觉境界， 于清净心便得开悟。

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēng yóu běn tān yù fā huī wú
“善男子，一切众生由本贪欲，发挥无
míng xiǎn chū wǔ xìng chā bié bù děng yī èr zhǒngzhàng ér xiànshēn
明，显出五性差别不等。依二种障，而现深
qiǎn yún hé èr zhàng yī zhě lǐ zhàng ài zhèng zhī jiàn èr
浅。云何二障？一者、理障，碍正知见；二
zhě shì zhàng xù zhū shēng sǐ yún hé wǔ xìng shànnán zǐ ruò
者、事障，续诸生死。云何五性？善男子，若
cǐ èr zhàng wèi dé duànmiè míng wèi chéng fó ruò zhū zhòngshēng yǒng
此二障未得断灭，名未成佛。若诸众生永
shě tān yù xiān chú shì zhàng wèi duàn lǐ zhàng dànnéng wù rù shēng
舍贪欲，先除事障，未断理障，但能悟入声
wén yuán jué wèinéng xiǎn zhù pú sà jìng jiè shànnán zǐ ruò zhū
闻、缘觉，未能显住菩萨境界。善男子，若诸
mò shì yī qiè zhòngshēng yù fàn rú lái dà yuán jué hǎi xiāndāng fā
末世一切众生，欲泛如来大圆觉海，先当发
yuàn qín duàn èr zhàng èr zhàng yǐ fú jí néng wù rù pú sà jìng jiè
愿勤断二障，二障已伏，即能悟入菩萨境界。
ruò shì lǐ zhàng yǐ yǒngduànmiè jí rù rú lái wēi miào yuán jué
若事、理障已永断灭，即入如来微妙圆觉，
mǎn zú pú tí jí dà niè pán shànnán zǐ yī qiè zhòngshēng jiē zhèng
满足菩提及大涅槃。善男子，一切众生皆证
yuán jué féngshàn zhī shí yī bǐ suǒ zuò yīn dì fǎ xíng ěr shí xiū
圆觉，逢善知识，依彼所作因地法行，尔时修
xí biànyǒudùnjiàn ruò yù rú lái wú shàng pú tí zhèng xiū xíng lù
习，便有顿渐。若遇如来无上菩提正修行路，
gēn wú dà xiǎo jiē chéng fó guǒ ruò zhū zhòngshēng suī qiú shànyǒu yù
根无大小，皆成佛果。若诸众生虽求善友遇
xié jiàn zhě wèi dé zhèng wù shì zé míng wéi wài dào zhǒng xìng xié shī
邪见者，未得正悟，是则名为外道种性。邪师
guò miù fēi zhòngshēng jiù shì míng zhòngshēng wǔ xìng chā bié
过谬，非众生咎。是名众生五性差别。
shànnán zǐ pú sà wéi yǐ dà bēi fāngbiàn rù zhū shì jiān
“善男子，菩萨唯以大悲方便入诸世间，
kāi fā wèi wù nǎi zhì shì xiànzhǒngzhǒngxíngxiàng nì shùn jìng jiè yǔ
开发未悟，乃至示现种种形相，逆顺境界与
qí tóng shì huà lìng chéng fó jiē yī wú shǐ qīng jìng yuàn lì ruò zhū
其同事，化令成佛，皆依无始清净愿力。若诸

mò shì yī qiè zhòngshēng yú dà yuán jué qǐ zēngshàng xīn dāng fā pú
末世一切众生，于大圆觉起增上心，当发菩
sà qīng jìng dà yuàn yīngzuò shì yán yuàn wǒ jīn zhě zhù fó yuán jué
萨清净大愿，应作是言：‘愿我今者住佛圆觉
qiú shàn zhī shí mò zhí wài dào jí yǔ èr shèng yī yuàn xiū xíng
求善知识，莫值外道及与二乘。’依愿修行，
jiàn duàn zhū zhàng zhàng jìn yuànmǎn biàndēng jiě tuō qīng jìng fǎ diàn
渐断诸障。障尽愿满，便登解脱清净法殿，
zhèng dà yuán jué miàozhuāngyán yù
证大圆觉妙庄严域。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

mí lè rǔ dāng zhī yī qiè zhū zhòngshēng
弥勒汝当知 一切诸众生
bù dé dà jiě tuō jiē yóu tān yù gù
不得大解脱 皆由贪欲故
duò luò yú shēng sǐ ruò néng duàn zēng ài
堕落于生死 若能断憎爱
jí yǔ tān chēn chī bù yīn chā bié xìng
及与贪瞋痴 不因差别性
jiē dé chéng fó dào èr zhàng yǒng xiāo miè
皆得成佛道 二障永销灭
qiú shī dé zhèng wù suí shùn pú sà[17] yuàn
求师得正悟 随顺菩萨[17]愿
yī zhǐ dà niè pán shí fāng zhū pú sà
依止大涅槃 十方诸菩萨
jiē yǐ dà bēi yuàn shì xiàn rù shēng sǐ
皆以大悲愿 示现入生死
xiàn zài xiū xíng zhě jí mò shì zhòngshēng
现在修行者 及末世众生
qín duàn zhū ài jiàn biàn guī dà yuán jué
勤断诸爱见 便归大圆觉

yú shì qīng jìng huì pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ
于是清净慧菩萨，在大众中即从座起，
dǐng lǐ fó zú yòu rào sān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà
顶礼佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大

[17] 麗本：提；永樂北藏本及龍藏本：薩

bēi shì zūn wèi wǒ děng bèi guǎngshuō rú shì bù sī yì shì běnsuǒ bú
悲世尊为我等辈，广说如是不思议事，本所不
jiàn běnsuǒ bù wén wǒ děng jīn zhě méng fó shànyòu shēn xīn tài
见，本所不闻。我等今者，蒙佛善诱，身心泰
rán dé dà ráo yì yuànwèi zhū lái yī qiè fǎ zhòng chóngxuān fǎ
然，得大饶益。愿为诸来一切[18]法众，重宣法
wángyuánmǎn jué xìng yī qiè zhòngshēng jí zhū pú sà rú lái shì zūn
王圆满觉性。一切众生及诸菩萨、如来世尊
suǒzhèngsuǒ dé yún hé chā bié lìng mò shì zhòngshēng wén cǐ shèng
所证所得，云何差别？令末世众生，闻此圣
jiào suí shùn kāi wù jiàn cì néng rù zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu
教，随顺开悟，渐次能入。”作是语已，五体投
dì rú shì sān qǐng zhōng ér fù shǐ
地。如是三请，终而复始。

ěr shí shì zūn gàoqīngjìng huì pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告清净慧菩萨言：“善哉，善哉！
shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèi mò shì zhòngshēng qǐngwèn rú lái
善男子，汝等乃能为[19]末世众生，请问如来
jiàn cì chā bié rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō shí qīngjìng huì
渐次差别。汝今谛听！当为汝说。”时，清净慧
pú sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
菩萨奉教欢喜，及诸大众默然而听。

shànnán zǐ yuán jué zì xìng fēi xìngxìngyǒu xún zhūxìng
“善男子，圆觉自性，非性性有，循诸性
qǐ wú qǔ wú zhèng yú shí xiàngzhōng shí wú pú sà jí zhūzhòng
起，无取无证。于实相中，实无菩萨及诸众
shēng hé yǐ gù pú sà zhòngshēng jiē shì huànhuà huànhuàmiè
生。何以故？菩萨、众生皆是幻化，幻化灭
gù wú qǔ zhèngzhě pì rú yǎngēn bú zì jiànyǎn xìng zì píng
故，无取证者。譬如眼根，不自见眼。性自平
děng wú píngděngzhě zhòngshēng mí dào wèinéngchúmiè yī qiè huàn
等，无平等者。众生迷倒，未能除灭一切幻
huà yú miè wèimièwànggōngyòngzhōng biànxiǎnchā bié ruò dé
化，于灭、未灭妄功用中，便显差别。若得
rú lái jì miè suí shùn shí wú jì miè jí jì miè zhě
如来寂灭随顺，实无寂灭及寂灭者。

[18] 麗本：一切諸來；永樂北藏本及龍藏本：諸來一切
[19] 麗本：為諸菩薩及；永樂北藏本及龍藏本：為

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēngcóng wú shǐ lái yóuwàngxiǎng
“善男子，一切众生从无始来，由妄想

wǒ jí ài wǒ zhě céng bú zì zhī niànniànshēngmiè gù qǐ zēng ài
我及爱我者，曾不自知念念生灭，故起憎爱，

dānzhuó wǔ yù ruò yù shànyǒu jiào lìng kāi wù jìng yuán jué xìng fā
耽著五欲。若遇善友，教令开悟净圆觉性，发

míng qǐ miè jí zhī cǐ shēngxìng zì láo lǜ ruò fù yǒu rén láo lǜ
明起灭，即知此生性自劳虑。若复有人，劳虑

yǒngduàn dé fǎ jiè jìng jí bǐ jìng jiě wéi zì zhàng ài gù yú yuán
永断，得法界净，即彼净解为自障碍，故于圆

jué ér bú zì zài cǐ míngfán fū suí shùn jué xìng
觉而不自在。此名凡夫随顺觉性。

shànnán zǐ yī qiè pú sà jiàn jiě wéi ài suī duàn jiě ài
“善男子，一切菩萨见解为碍，虽断解碍，

yóu zhù jiàn jué jué ài wéi ài ér bú zì zài cǐ míng pú sà wèi rù
犹住见觉，觉碍为碍，而不自在，此名菩萨未入

dì zhě suí shùn jué xìng
地者随顺觉性。

shànnán zǐ yǒuzhàoyǒu jué jù míngzhàng ài shì gù pú
“善男子，有照有觉，俱名障碍。是故菩

sà cháng jué bú zhù zhào yǔ zhàozhě tóng shí jì miè pì rú yǒu rén
萨常觉不住，照与照者同时寂灭。譬如有人，

zì duàn qí shǒu shǒu yǐ duàn gù wú néngduànzhě zé yǐ ài xīn
自断其首；首已断故，无能断者。则以碍心，

zì miè zhū ài ài yǐ duànmiè wú miè ài zhě xiū duō luó jiào rú biāo
自灭诸碍，碍已断灭，无灭碍者。修多罗教如标

yuè zhǐ ruò fù jiànyuè liǎo zhī suǒ biāo bì jìng fēi yuè yī qiè rú lái
月指，若复见月，了知所标毕竟非月。一切如来

zhǒngzhǒngyánshuō kāi shì pú sà yì fù rú shì cǐ míng pú sà yǐ rù
种种言说开示菩萨，亦复如是。此名菩萨已入

dì zhě suí shùn jué xìng
地者随顺觉性。

shànnán zǐ yī qiè zhàng ài jí jiū jìng jué dé niàn shī
“善男子，一切障碍即究竟觉，得念、失

niàn wú fēi jiě tuō chéng fǎ pò fǎ jiē míng niè pán zhì huì yú
念无非解脱，成法、破法皆名涅槃，智慧、愚

chī tōngwéi bō rě pú sà wàidàosuǒ chéng jiù fǎ tóng shì pú tí
痴通为般若，菩萨、外道所成就法同是菩提，

wú míng zhēn rú wú yì jìng jiè zhū jiè dìng huì jí yín nù
无明、真如无异境界，诸戒、定、慧及淫、怒、
chī jù shì fàn xíng zhòngshēng guó tǔ tóng yī fǎ xìng dì yù tiān
痴俱是梵行，众生、国土同一法性，地狱、天
gōng jiē wéi jìng tǔ yǒuxìng wú xìng qí chéng fó dào yī qiè fán nǎo
宫皆为净土，有性、无性齐成佛道，一切烦恼
bì jìng jiě tuō fǎ jiè hǎi huì zhào liǎo zhū xiàng yóu rú xū kōng cǐ míng
毕竟解脱，法界海慧照了诸相犹如虚空。此名
rú lái suí shùn jué xìng
如来随顺觉性。

shànnán zǐ dànzhū pú sà jí mò shì zhòngshēng jū yī qiè
“善男子，但诸菩萨及末世众生，居一切
shí bù qǐ wàngniàn yú zhūwàng xīn yì bù xī miè zhùwàngxiǎng jìng
时不起妄念，于诸妄心亦不息灭，住妄想境
bù jiā liǎo zhī yú wú liǎo zhī bú biàn[20] zhēn shí bǐ zhūzhòngshēngwén
不加了知，于无了知不辩真实。彼诸众生闻
shì fǎ mén xìn jiě shòu chí bù shēng jīng wèi shì zé míngwéi suí shùn
是法门，信解受持，不生惊畏。是则名为随顺
jué xìng shànnán zǐ rǔ děngdāng zhī rú shì zhòngshēng yǐ cénggòng
觉性。善男子，汝等当知，如是众生已曾供
yǎng bǎi qiānwàn yì héng hé shā zhū fó jí dà pú sà zhí zhòng dé běn
养百千万亿恒河沙诸佛及大菩萨，植众德本；
fó shuō shì rén míngwéi chéng jiù yī qiè zhǒng zhì
佛说是人名为成就一切种智。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

qīng jìng huì dāng zhī yuán mǎn pú tí xìng
清净慧当知　圆满菩提性
wú qǔ yì wú zhèng wú pú sà zhòngshēng
无取亦无证　无菩萨众生
jué yǔ wèi jué shí jiàn cì yǒu chā bié
觉与未觉时　渐次有差别
zhòngshēng wèi jiě ài pú sà wèi lí jué
众生为解碍　菩萨未离觉
rù dì yǒng jì miè bú zhù yī qiè xiàng
入地永寂灭　不住一切相

[20] 麗本：辨；永樂北藏本及龍藏本：辯

dà jué xī yuán mǎn míng wéi biàn suí shùn
大觉悉圆满 名为遍随顺

mò shì zhū zhòng shēng xīn bù shēng xū wàng
末世诸众生 心不生虚妄

fó shuō rú shì rén xiàn shì jí pú sà
佛说如是人 现世即菩萨

gòng yǎng héng shā fó gōng dé yǐ yuán mǎn
供养恒沙佛 功德已圆满

suī yǒu duō fāng biàn jiē míng suí shùn zhì
虽有多方便 皆名随顺智

yú shì wēi dé zì zài pú sà zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ
于是威德自在菩萨，在大众中即从座起，

dǐng lǐ fó zú yòu rào sān zā cháng guì chā shǒu ér bó fó yán dà
顶礼佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言："大

bēi shì zūn guǎng wèi wǒ děng fēn bié rú shì suí shùn jué xìng lìng zhū pú
悲世尊！广为我等分别如是随顺觉性，令诸菩

sà jué xīn guāng míng chéng fó yuán yīn bù yīn xiū xí ér dé shàn lì
萨觉心光明。承佛圆音，不因修习而得善利。

shì zūn pì rú dà chéng wài yǒu sì mén suí fāng lái zhě fēi zhǐ
世尊！譬如大城，外有四门，随方来者，非止

yī lù yī qiè pú sà zhuāng yán fó guó jí chéng pú tí fēi yī fāng
一路。一切菩萨庄严佛国及成菩提，非一方

biàn wéi yuàn shì zūn guǎng wèi wǒ děng xuān shuō yī qiè fāng biàn jiàn cì
便。唯愿世尊广为我等，宣说一切方便渐次，

bìng xiū xíng rén zǒng yǒu jǐ zhǒng lìng cǐ huì pú sà jí mò shì zhòng shēng
并修行人总有几种。令此会菩萨及末世众生

qiú dà shèng zhě sù dé kāi wù yóu xì rú lái dà jì miè hǎi zuò
求大乘者，速得开悟，游戏如来大寂灭海。"作

shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sān qǐng zhōng ér fù shǐ
是语已，五体投地。如是三请，终而复始。

ěr shí shì zūn gào wēi dé zì zài pú sà yán shàn zāi shàn
尔时，世尊告威德自在菩萨言："善哉，善

zāi shàn nán zǐ rǔ děng nǎi néng wèi zhū pú sà jí mò shì zhòng shēng
哉！善男子，汝等乃能为诸菩萨及末世众生，

wèn yú rú lái rú shì fāng biàn rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō
问于如来如是方便。汝今谛听，当为汝说。"

shí wēi dé zì zài pú sà fèng jiào huān xǐ jí zhū dà zhòng mò
时，威德自在菩萨奉教欢喜，及诸大众默

rán ér tīng
然而听。

shànnán zǐ wú shàngmiào jué biànzhū shí fāng chūshēng rú
“善男子，无上妙觉遍诸十方，出生如
lái yǔ yī qiè fǎ tóng tǐ píngděng yú zhū xiū xíng shí wú yǒu
来。与一切法，同体平等。于诸修行，实无有
èr fāngbiàn suí shùn qí shù wú liàng yuánshè suǒ guī xúnxìngchā
二。方便随顺，其数无量。圆摄所归，循性差
bié dāngyǒusānzhǒng
别，当有三种。

shànnán zǐ ruò zhū pú sà wù jìng yuán jué yǐ jìng jué xīn
“善男子，若诸菩萨，悟净圆觉，以净觉心
qǔ jìng wéixíng yóuchéngzhūniàn jué shí fándòng jìng huì fā shēng
取静为行。由澄诸念，觉识烦动，静慧发生，
shēn xīn kè chéncóng cǐ yǒngmiè biànnéng nèi fā jì jìng qīng ān yóu
身心客尘从此永灭，便能内发寂静轻安。由
jì jìng gù shí fāng shì jiè zhū rú lái xīn yú zhōngxiǎnxiàn rú jìngzhōng
寂静故，十方世界诸如来心于中显现，如镜中
xiàng cǐ fāngbiànzhě míngshē mó tā
像。此方便者，名奢摩他。

shànnán zǐ ruò zhū pú sà wù jìng yuán jué yǐ jìng jué xīn
“善男子，若诸菩萨，悟净圆觉，以净觉心
zhī jué xīn xìng jí yǔ gēn chén jiē yīn huànhuà jí qǐ zhūhuàn yǐ
知觉心性及与根、尘皆因幻化。即起诸幻，以
chúhuànzhě biànhuàzhūhuàn ér kāi huànzhòng yóu qǐ huàn gù
除幻者。变化诸幻，而开幻众。由起幻故，
biànnéng nèi fā dà bēi qīng ān yī qiè pú sà cóng cǐ qǐ xíng jiàn cì
便能内发大悲轻安。一切菩萨从此起行，渐次
zēng jìn bǐ guānhuànzhě fēi tónghuàn gù fēi tónghuànguān jiē
增进。彼观幻者，非同幻故。非同幻观，皆
shì huàn gù huànxiàngyǒng lí shì zhū pú sà suǒyuánmiàoxíng rú
是幻故。幻相永离，是诸菩萨所圆妙行，如
tǔ zhǎngmiáo cǐ fāngbiànzhě míngsān mó bō tí
土长苗。此方便者，名三摩钵提。

shànnán zǐ ruò zhū pú sà wù jìng yuán jué yǐ jìng jué xīn
“善男子，若诸菩萨，悟净圆觉，以净觉心

bù qǔ huànhuà jí zhū jìng xiàng liǎo zhī shēn xīn jiē wéiguà ài wú zhī
不取幻化及诸静[21]相，了知身心皆为罣碍，无知
jué míng bù yī zhū ài yǒng dé chāoguò ài wú ài jìng shòuyòng
觉明，不依诸碍，永得超过碍、无碍境。受用
shì jiè jí yǔ shēn xīn xiàng zài chén yù rú qì zhōnghuáng shēng
世界及与身心，相在尘域。如器中锽，声
chū yú[22] wài fán nǎo niè pán bù xiāng liú ài biànnéng nèi fā jì miè
出于外。烦恼、涅槃不相留碍。便能内发寂灭
qīng ān miào jué suí shùn jì miè jìng jiè zì tā shēn xīn suǒ bù néng jí
轻安，妙觉随顺寂灭境界，自他身心所不能及，
zhòngshēng shòumìng jiē wéi fú xiǎng cǐ fāngbiànzhě míngwéichán
众生、寿命皆为浮想。此方便者，名为禅
nà
那。

shànnán zǐ cǐ sān fǎ mén jiē shì yuán jué qīn jìn suí shùn
“善男子，此三法门皆是圆觉亲近随顺。
shí fāng rú lái yīn cǐ chéng fó shí fāng pú sà zhǒngzhǒngfāngbiàn yī
十方如来因此成佛。十方菩萨种种方便一
qiè tóng yì jiē yī rú shì sānzhǒng shì yè ruò dé yuánzhèng jí
切同异，皆依如是三种事业。若得圆证，即
chéngyuán jué
成圆觉。

shànnán zǐ jiǎ shǐ yǒu rén xiū yú shèngdào jiàohuàchéng
“善男子，假使有人修于圣道，教化成
jiù bǎi qiānwàn yì ē luó hàn pì zhī fó guǒ bù rú yǒu rénwén cǐ
就百千万亿阿罗汉、辟支佛果，不如有人闻此
yuán jué wú ài fǎ mén yī chà nà qǐng suí shùn xiū xí
圆觉无碍法门，一刹那顷随顺修习。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

wēi dé rǔ dāng zhī wú shàng dà jué xīn
威德汝当知　无上大觉心
běn jì wú èr xiàng suí shùn zhū fāng biàn
本际无二相　随顺诸方便
qí shù jí wú liàng rú lái zǒng kāi shì
其数即无量　如来总开示

[21] 麗本：淨；永樂北藏本及龍藏本：靜
[22] 麗本：於；永樂北藏本及龍藏本：于

biàn yǒu sān zhǒng lèi　　jì jìng shē mó tā
便有三种类　寂静奢摩他

rú jìng zhào zhū xiàng　　rú huàn sān mó tí
如镜照诸像　如幻三摩提

rú miáo jiàn zēng zhǎng　　chán nà wéi jì miè
如苗渐增长　禅那唯寂灭

rú bǐ qì zhōng huáng　　sān zhǒng miào fǎ mén
如彼器中锽　三种妙法门

jiē shì jué suí shùn　　shí fāng zhū rú lái
皆是觉随顺　十方诸如来

jí zhū dà pú sà　　yīn cǐ dé chéng dào
及诸大菩萨　因此得成道

sān shì yuán zhèng gù　　míng jiū jìng niè pán
三事圆证故　名究竟涅槃

yú shì biàn yīn pú sà　　zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ　　dǐng
于是辩音菩萨，在大众中即从座起，顶

lǐ fó zú　　yòu rào sān zā　　cháng guì chā shǒu ér bó fó yán　　dà bēi
礼佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大悲

shì zūn　　rú shì fǎ mén shèn wéi xī yǒu　　shì zūn　　cǐ zhū fāng biàn
世尊！如是法门甚为希有！世尊！此诸方便，

yī qiè pú sà yú yuán jué mén yǒu jǐ xiū xí　　yuàn wèi dà zhòng jí mò
一切菩萨于圆觉门有几修习？愿为大众及末

shì zhòng shēng fāng biàn kāi shì　　lìng wù shí xiàng　　zuò shì yǔ yǐ　　wǔ
世众生方便开示，令悟实相。”作是语已，五

tǐ tóu dì　　rú shì sān qǐng　　zhōng ér fù shǐ
体投地。如是三请，终而复始。

ěr shí　　shì zūn gào biàn yīn pú sà yán　　shàn zāi　　shàn zāi
尔时，世尊告辩音菩萨言：“善哉，善哉！

shàn nán zǐ　　rǔ děng nǎi néng wèi zhū dà zhòng jí mò shì zhòng shēng
善男子，汝等乃能为诸大众及末世众生，

wèn yú rú lái rú shì xiū xí　　rǔ jīn dì tīng　　dāng wèi rǔ shuō
问于如来如是修习。汝今谛听，当为汝说。”

shí　　biàn yīn pú sà fèng jiào huān xǐ　　jí zhū dà zhòng mò rán ér
时，辩音菩萨奉教欢喜，及诸大众默然而

tīng
听。

shàn nán zǐ　　yī qiè rú lái yuán jué qīng jìng　　běn wú xiū xí
“善男子，一切如来圆觉清净，本无修习

jí xiū xí zhě yī qiè pú sà jí mò shì zhòngshēng yī yú wèi jué huàn
及修习者。一切菩萨及末世 众 生，依于未觉幻

lì xiū xí ěr shí biànyǒu èr shí wǔ zhǒngqīng jìng dìng lún
力修习，尔时便有二十五 种 清净定轮：

ruò zhū pú sà wéi qǔ jí jìng yóu jìng lì gù yǒngduàn
“若诸菩萨，唯取极静。由静力故，永 断

fán nǎo jiū jìng chéng jiù bù qǐ yú zuò biàn rù[23] niè pán cǐ pú
烦恼，究竟 成 就，不起于座，便入[23]涅槃。此菩

sà zhě míngdān xiū shē mó tā
萨者，名 单修奢摩他。

ruò zhū pú sà wéiguān rú huàn yǐ fó lì gù biànhuà
“若诸菩萨，唯 观 如 幻 。以佛力故，变 化

shì jiè zhǒngzhǒngzuòyòng bèi xíng pú sà qīng jìng miàoxíng yú tuó
世界，种 种 作 用，备行菩萨清净 妙 行，于陀

luó ní bù shī jì niàn jí zhū jìng huì cǐ pú sà zhě míngdān xiū sān mó
罗尼不失寂念及诸静慧。此菩萨者，名 单修三摩

bō tí
钵提。

ruò zhū pú sà wéimiè zhūhuàn bù qǔ zuòyòng dú duàn
“若诸菩萨，唯灭诸 幻 。不取作 用，独 断

fán nǎo fán nǎoduàn jìn biànzhèng shí xiàng cǐ pú sà zhě míng
烦恼；烦恼 断 尽，便 证 实 相。此菩萨者，名

dān xiū chán nà
单修 禅 那。

ruò zhū pú sà xiān qǔ zhì jìng yǐ jìng huì xīn zhào zhūhuàn
“若诸菩萨，先取至静，以静慧心 照 诸 幻

zhě biàn yú shì zhōng qǐ pú sà xíng cǐ pú sà zhě míngxiān xiū shē
者，便于是 中 起菩萨行。此菩萨者，名 先修奢

mó tā hòu xiū sān mó bō tí
摩他，后修三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ jìng huì gù zhèng zhì jìng xìng biànduàn
“若诸菩萨，以静慧故，证 至静性，便 断

fán nǎo yǒngchūshēng sǐ cǐ pú sà zhě míngxiān xiū shē mó tā
烦恼，永出 生 死。此菩萨者，名 先修奢摩他，

hòu xiū chán nà
后修 禅 那。

[23] 麗本：入；永樂北藏本：入；龍藏本：人

ruò zhū pú sà yǐ jì jìng huì fù xiànhuàn lì zhǒngzhǒng
“若诸菩萨，以寂静慧，复现幻力，种种
biànhuà dù zhū zhòngshēng hòuduàn fán nǎo ér rù jì miè cǐ pú
变化，度诸众生，后断烦恼而入寂灭。此菩
sà zhě míngxiān xiū shē mó tā zhōng xiū sān mó bō tí hòu xiū chán
萨者，名先修奢摩他，中修三摩钵提，后修禅
nà
那。

ruò zhū pú sà yǐ zhì jìng lì duàn fán nǎo yǐ hòu qǐ pú
“若诸菩萨，以至静力，断烦恼已，后起菩
sà qīng jìng miàoxíng dù zhū zhòngshēng cǐ pú sà zhě míngxiān xiū
萨清净妙行，度诸众生。此菩萨者，名先修
shē mó tā zhōng xiū chán nà hòu xiū sān mó bō tí
奢摩他，中修禅那，后修三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ zhì jìng lì xīn duàn fán nǎo fù[24] dù
“若诸菩萨，以至静力，心断烦恼，复[24]度
zhòngshēng jiàn lì shì jiè cǐ pú sà zhě míngxiān xiū shē mó tā
众生，建立世界。此菩萨者，名先修奢摩他，
qí xiū sān mó bō tí chán[25] nà
齐修三摩钵提、禅[25]那。

ruò zhū pú sà yǐ zhì jìng lì zī fā biànhuà hòuduàn
“若诸菩萨，以至静力，资发变化，后断
fán nǎo cǐ pú sà zhě míng qí xiū shē mó tā sān mó bō tí hòu
烦恼。此菩萨者，名齐修奢摩他、三摩钵提，后
xiū chán nà
修禅那。

ruò zhū pú sà yǐ zhì jìng lì yòng zī jì miè hòu qǐ zuò
“若诸菩萨，以至静力，用资寂灭，后起作
yòng biànhuà shì[26] jiè cǐ pú sà zhě míng qí xiū shē mó tā chán
用，变化世[26]界。此菩萨者，名齐修奢摩他、禅
nà hòu xiū sān mó bō tí
那，后修三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì zhǒngzhǒng suí shùn ér qǔ
“若诸菩萨，以变化力，种种随顺，而取

[24] 麗本：後；永樂北藏本及龍藏本：復
[25] 麗本：及修禪；永樂北藏本及龍藏本：禪
[26] 麗本：境；永樂北藏本及龍藏本：世

zhì jìng cǐ pú sà zhě míngxiān xiū sān mó bō tí hòu xiū shē mó tā
至静。此菩萨者，名先修三摩钵提，后修奢摩他。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì zhǒngzhǒng jìng jiè ér qǔ
“若诸菩萨，以变化力，种种境界，而取

jì miè cǐ pú sà zhě míngxiān xiū sān mó bō tí hòu xiū chán nà
寂灭。此菩萨者，名先修三摩钵提，后修禅那。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì ér zuò fó shì ān zhù[27]
“若诸菩萨，以变化力，而作佛事，安住

jì jìng ér duàn fán nǎo cǐ pú sà zhě míngxiān xiū sān mó bō tí
寂静，而断烦恼。此菩萨者，名先修三摩钵提，

zhōng xiū shē mó tā hòu xiū chán nà
中修奢摩他，后修禅那。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì wú ài zuòyòng duàn fán
“若诸菩萨，以变化力，无碍作用，断烦

nǎo gù ān zhù zhì jìng cǐ pú sà zhě míngxiān xiū sān mó bō tí
恼故，安住至静。此菩萨者，名先修三摩钵提，

zhōng xiū chán nà hòu xiū shē mó tā
中修禅那，后修奢摩他。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì fāngbiàn zuòyòng zhì jìng
“若诸菩萨，以变化力，方便作用，至静、

jì miè èr jù suí shùn cǐ pú sà zhě míngxiān xiū sān mó bō tí qí
寂灭二俱随顺。此菩萨者，名先修三摩钵提，齐

xiū shē mó tā chán nà
修奢摩他、禅那。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì zhǒngzhǒng qǐ yòng zī yú
“若诸菩萨，以变化力，种种起用，资于

zhì jìng hòu duàn fán nǎo cǐ pú sà zhě míng qí xiū sān mó bō tí
至静，后断烦恼。此菩萨者，名齐修三摩钵提、

shē mó tā hòu xiū chán nà
奢摩他，后修禅那。

ruò zhū pú sà yǐ biànhuà lì zī yú jì miè hòu zhù qīng
“若诸菩萨，以变化力，资于寂灭，后住清

jìng wú zuò jìng lǜ cǐ pú sà zhě míng qí xiū sān mó bō tí chán
净，无作静虑。此菩萨者，名齐修三摩钵提、禅

nà hòu xiū shē mó tā
那，后修奢摩他。

[27] 麗本：在；永樂北藏本及龍藏本：住

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì ér qǐ zhì jìng zhù yú qīng
“若诸菩萨，以寂灭力，而起至静，住于清
jìng cǐ pú sà zhě míngxiān xiū chán nà hòu xiū shē mó tā
净。此菩萨者，名先修禅那，后修奢摩他。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì ér qǐ zuòyòng yú yī qiè
“若诸菩萨，以寂灭力，而起作用，于一切
jìng jì yòng suí shùn cǐ pú sà zhě míngxiān xiū chán nà hòu xiū
境，寂用随顺。此菩萨者，名先修禅那，后修
sān mó bō tí
三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì zhǒngzhǒng zì xìng ān yú jìng
“若诸菩萨，以寂灭力，种种自性安于静
lǜ ér qǐ biànhuà cǐ pú sà zhě míngxiān xiū chán nà zhōng xiū
虑，而起变化。此菩萨者，名先修禅那，中修
shē mó tā hòu xiū sān mó bō tí
奢摩他，后修三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì wú zuò zì xìng qǐ yú zuòyòng
“若诸菩萨，以寂灭力，无作自性起于作用，
qīng jìng jìng jiè guī yú jìng lǜ cǐ pú sà zhě míngxiān xiū chán nà
清净境界归于静虑。此菩萨者，名先修禅那，
zhōng xiū sān mó bō tí hòu xiū shē mó tā
中修三摩钵提，后修奢摩他。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì zhǒngzhǒngqīngjìng ér zhù jìng
“若诸菩萨，以寂灭力，种种清净而住静
lǜ qǐ yú biànhuà cǐ pú sà zhě míngxiān xiū chán nà qí xiū shē
虑起于变化。此菩萨者，名先修禅那，齐修奢
mó tā sān mó bō tí
摩他、三摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì zī yú zhì jìng ér qǐ biàn
“若诸菩萨，以寂灭力，资于至静，而起变
huà cǐ pú sà zhě míng qí xiū chán nà shē mó tā hòu[28] xiū sān
化。此菩萨者，名齐修禅那、奢摩他，后[28]修三
mó bō tí
摩钵提。

ruò zhū pú sà yǐ jì miè lì zī yú biànhuà ér qǐ zhì
“若诸菩萨，以寂灭力，资于变化，而起至

[28] 麗本：後；永樂北藏本：後；龍藏本：彼

jìng qīng míng jìng huì cǐ pú sà zhě míng qí xiū chán nà sān mó bō
静清明境慧。此菩萨者，名齐修禅那、三摩钵
tí hòu xiū shē mó tā
提，后修奢摩他。

ruò zhū pú sà yǐ yuán jué huì yuán hé yī qiè yú zhū xìng
“若诸菩萨，以圆觉慧圆合一切，于诸性
xiàng wú lí jué xìng cǐ pú sà zhě míng wéi yuán xiū sān zhǒng zì xìng
相无离觉性。此菩萨者，名为圆修三种自性
qīng jìng suí shùn
清净随顺。

shànnán zǐ shì míng pú sà èr shí wǔ lún yī qiè pú sà xiū
“善男子，是名菩萨二十五轮，一切菩萨修
xíng rú shì ruò zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng yī cǐ lún zhě dāng chí
行如是。若诸菩萨及末世众生依此轮者，当持
fàn xíng jì jìng sī wéi qiú āi chàn huǐ jīng sān qī rì yú èr shí
梵行，寂静思惟，求哀忏悔，经三七日。于二十
wǔ lún gè ān biāo jì zhì xīn qiú āi suí shǒu jié qǔ yī jié kāi shì
五轮各安标记，至心求哀，随手结取。依结开示，
biàn zhī dùnjiàn yī niàn yí huǐ jí bù chéng jiù
便知顿渐。一念疑悔，即不成就。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

biàn yīn rǔ dāng zhī yī qiè zhū pú sà
辩音汝当知 一切诸菩萨
wú ài qīng jìng huì jiē yī chándìngshēng
无碍清净慧 皆依禅定生
suǒ wèi shē mó tā sān mó tí chán nà
所谓奢摩他 三摩提禅那
sān fǎ dùn jiàn xiū yǒu èr shí wǔ zhǒng
三法顿渐修 有二十五种
shí fāng zhū rú lái sān shì xiū xíng zhě
十方诸如来 三世修行者
wú bù yīn cǐ fǎ ér dé chéng pú tí
无不因此法 而得成菩提
wéi chú dùn jué rén bìng fǎ bù suí shùn
唯除顿觉人 并法不随顺
yī qiè zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng
一切诸菩萨 及末世众生

chángdāng chí cǐ lún suí shùn qín xiū xí
常 当 持此轮 随 顺 勤 修 习

yī fó dà bēi lì bù jiǔ zhèng niè pán
依 佛 大 悲 力 不久 证 涅槃

yú shì jìng zhū yè zhàng pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ
于是净诸业 障 菩萨，在大 众 中 即从座起，

dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà
顶礼佛足，右绕三匝， 长 跪叉 手而白佛言：“大

bēi shì zūn wèi wǒ děng bèi guǎngshuō rú shì bù sī yì shì yī qiè rú
悲世尊！ 为我 等 辈 广 说如是不思议事一切如

lái yīn dì xíngxiàng lìng zhū dà zhòng dé wèi céngyǒu dǔ jiàntiáo yù lì
来因地行 相，令诸大 众 得未 曾 有，睹见调御历

héngshā jié qín kǔ jìng jiè yī qiè gōngyòng yóu rú yī niàn wǒ děng pú
恒 沙劫勤苦境界一切 功 用，犹如一念。我 等 菩

sà shēn zì qìngwèi shì zūn ruò cǐ jué xīn běnxìngqīngjìng yīn hé rǎn
萨 深 自 庆慰。世尊！若此觉心本性清净，因何染

wū shǐ zhūzhòngshēng mí mèn bú rù wéiyuàn rú lái guǎngwèi wǒ děng
污使诸 众 生 迷闷不入？唯愿如来 广 为我 等

kāi wù fǎ xìng lìng cǐ dà zhòng jí mò shì zhòngshēngzuòjiāng lái yǎn
开悟法性，令此大 众 及末世 众 生 作将来眼。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sān qǐng zhōng ér fù shǐ
作[29]是语已，五体投地。如是三请， 终 而复始。

ěr shí shì zūngào jìng zhū yè zhàng pú sà yán shàn zāi shàn
尔时，世尊告净诸业 障 菩萨言：“善 哉，善

zāi shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèi zhū dà zhòng jí mò shì zhòngshēng
哉！善 男子，汝 等 乃 能 为诸大 众 及末世 众 生，

zī wèn rú lái rú shì fāngbiàn rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō
咨问如来如是方 便。汝今谛听！ 当 为汝说。”

shí jìng zhū yè zhàng pú sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng
时，净诸业 障 菩萨奉教 欢 喜，及诸大 众

mò rán ér tīng
默然而听。

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēngcóng wú shǐ lái wàngxiǎng zhí
“善 男子，一切 众 生 从无始来，妄 想 执

yǒu wǒ rén zhòngshēng jí yǔ shòumìng rèn sì diāndǎowéi shí wǒ
有我、人、 众 生 及与寿 命，认四颠倒为实我

[29] 麗本：說；永樂北藏本及龍藏本：作

tǐ yóu cǐ biànshēngzēng ài èr jìng yú xū wàng tǐ chóng zhí xū wàng
体，由此便生憎爱二境，于虚妄体重执虚妄。

èr wàngxiāng yī shēngwàng yè dào yǒuwàng yè gù wàngjiàn liú
二妄相依，生妄业道。有妄业故，妄见流

zhuǎn yàn liú zhuǎnzhě wàngjiàn niè pán yóu cǐ bù néng rù qīngjìng
转。厌流转者，妄见涅槃。由此不能入清净

jué fēi jué wéi jù zhūnéng rù zhě yǒuzhūnéng rù fēi jué rù gù
觉，非觉违拒诸能入者。有诸能入，非觉入故。

shì gù dòngniàn jí yǔ xī niàn jiē guī mí mèn hé yǐ gù yóuyǒu
是故动念及与息念，皆归迷闷。何以故？由有

wú shǐ běn qǐ wú míng wéi jǐ zhǔ zǎi yī qiè zhòngshēngshēng wú huì
无始本起无明，为己主宰。一切众生生无慧

mù shēn xīn děngxìng jiē shì wú míng pì rú yǒu rén bú zì duànmìng
目，身心等性皆是无明。譬如有人，不自断命。

shì gù dāng zhī yǒu ài wǒ zhě wǒ yǔ suí shùn fēi suí shùnzhě
是故当知，有爱我者，我与随顺；非随顺者，

biànshēngzēngyuàn wèizēng ài xīn yǎng wú míng gù xiāng xù qiú dào
便生憎怨。为憎爱心养无明故，相续求道，

jiē bù chéng jiù
皆不成就。

shànnán zǐ yún hé wǒ xiàng wèi zhū zhòngshēng xīn suǒ
“善男子，云何我相？谓诸众生心所

zhèngzhě shànnán zǐ pì rú yǒu rén bǎi hái tiáo shì hū wàng wǒ
证者。善男子，譬如有人，百骸调适，忽忘我

shēn sì zhī xiánhuǎn shè yǎngguāifāng wēi jiā zhēn[30] ài zé zhī
身；四支弦缓，摄养乖方，微加针[30]艾，则知

yǒu wǒ shì gù zhèng qǔ fāngxiàn wǒ tǐ shànnán zǐ qí xīn nǎi zhì
有我。是故证取方现我体。善男子，其心乃至

zhèng yú rú lái bì jìng liǎo zhī qīngjìng niè pán jiē shì wǒ xiàng
证于如来毕竟了知清净涅槃，皆是我相。

shànnán zǐ yún hé rén xiàng wèi zhū zhòngshēng xīn wù
“善男子，云何人相？谓诸众生心悟

zhèngzhě shànnán zǐ wù yǒu wǒ zhě bú fù rèn wǒ suǒ wù fēi
证者。善男子，悟有我者，不复认我；所悟非

wǒ wù yì rú shì wù yǐ chāoguò yī qiè zhèngzhě xī wéi rén xiàng
我，悟亦如是；悟已超过一切证者，悉为人相。

[30] 麗本：鍼；永樂北藏本及龍藏本：針

shànnán zǐ qí xīn nǎi zhì yuán wù niè pán jù shì wǒ zhě xīn cúnshǎo
善男子，其心乃至圆悟涅槃俱是我者，心存少

wù bèi dānzhèng lǐ jiē míng rén xiàng
悟，备殚证理，皆名人相。

shànnán zǐ yún hé zhòngshēngxiàng wèi zhū zhòngshēng xīn
“善男子，云何众生相？谓诸众生心

zì zhèng wù suǒ bù jí zhě shànnán zǐ pì rú yǒu rén zuò rú shì yán
自证悟所不及者。善男子，譬如有人作如是言：

wǒ shì zhòngshēng zé zhī bǐ rén shuōzhòngshēngzhě fēi wǒ fēi
‘我是众生。’则知彼人说众生者，非我非

bǐ yún hé fēi wǒ wǒ shì zhòngshēng zé fēi shì wǒ yún hé fēi
彼。云何非我？我是众生，则非是我。云何非

bǐ wǒ shì zhòngshēng fēi bǐ wǒ gù shànnán zǐ dàn zhū zhòng
彼？我是众生，非彼我故。善男子，但诸众

shēngliǎo zhèngliǎo wù jiē wéi wǒ rén ér wǒ rén xiàng suǒ bù jí zhě
生了证了悟皆为我、人，而我、人相所不及者，

cúnyǒu suǒ liǎo míngzhòngshēngxiàng
存有所了，名众生相。

shànnán zǐ yún hé shòumìngxiàng wèi zhū zhòngshēng xīn
“善男子，云何寿命相？谓诸众生心

zhàoqīngjìng jué suǒ liǎo zhě yī qiè yè zhì suǒ bú zì jiànyóu rú mìnggēn
照清净觉所了者，一切业智所不自见犹如命根。

shànnán zǐ ruò xīn zhàojiàn yī qiè jué zhě jiē wéi chéngòu jué suǒ
善男子，若心照见一切觉者皆为尘垢，觉、所

jué zhě bù lí chén gù rú tāngxiāobīng wú bié yǒubīng zhī bīngxiāozhě
觉者不离尘故。如汤销冰无别有冰，知冰销者。

cún wǒ jué wǒ yì fù rú shì
存我、觉我亦复如是。

shànnán zǐ mò shì zhòngshēng bù liǎo sì xiàng suī jīng duō
“善男子，末世众生不了四相，虽经多

jié qín kǔ xiū dào dànmíngyǒuwéi zhōng bù néngchéng yī qiè shèngguǒ
劫勤苦修道，但名有为，终不能成一切圣果，

shì gù míngwéizhèng fǎ mò shì hé yǐ gù rèn yī qiè wǒ wéi niè pán
是故名为正法末世。何以故？认一切我为涅槃

gù yǒuzhèngyǒu wù míngchéng jiù gù pì rú yǒu rén rèn zéi wéi zǐ
故，有证有悟名成就故。譬如有人认[31]贼为子，

[31] 麗本：以；永樂北藏本及龍藏本：認

qí jiā cái bǎozhōng bù chéng jiù hé yǐ gù yǒu wǒ ài zhě yì ài
其家财宝 终 不 成 就。何以故？有我爱者亦爱
niè pán fú wǒ ài gēnwéi niè pánxiàng yǒuzēng wǒ zhě yì zēngshēng sǐ
涅槃，伏我爱根为涅槃 相；有憎我者亦憎 生 死，
bù zhī ài zhězhēnshēng sǐ gù bié zēngshēng sǐ míng bù jiě tuō
不知爱者 真 生 死故， 别憎 生 死， 名 不解脱。
yún hé dāng zhī fǎ bù jiě tuō shànnán zǐ bǐ mò shì
“云何 当 知法不解脱？ 善 男子， 彼末世
zhòngshēng xí pú tí zhě yǐ jǐ wēizhèngwéi zì qīngjìng yóuwèinéng
众 生 习菩提者，以己微 证 为自清净，犹未 能
jìn wǒ xiànggēnběn ruò fù yǒu rén zàn tàn bǐ fǎ jí shēnghuān xǐ
尽我 相 根本。若复有人赞叹彼法，即 生 欢 喜，
biàn yù jì dù ruò fù fěi bàng bǐ suǒ dé zhě biànshēngchēnhèn
便欲济度； 若复诽 谤 彼所得者， 便 生 瞋 恨。
zé zhī wǒ xiàngjiān gù zhí chí qián fú zàng shí yóu xì zhūgēn céng
则知我 相 坚固执持，潜伏藏 识，游戏诸根， 曾
bú jiànduàn shànnán zǐ bǐ xiū dàozhě bù chú wǒ xiàng shì gù bù
不间 断 。善 男子，彼修道者不除我 相，是故不
néng rù qīngjìng jué shànnán zǐ ruò zhī wǒ kōng wú huǐ wǒ zhě
能 入清净觉。 善 男子， 若知我 空， 无毁我者，
yǒu wǒ shuō fǎ wǒ wèiduàn gù zhòngshēng shòumìng yì fù rú shì
有我 说 法，我未 断 故， 众 生 、寿 命 亦复如是。
shànnán zǐ mò shì zhòngshēngshuōbìngwéi fǎ shì gù míngwéi kě lián
善 男子，末世 众 生 说 病为法，是故名 为可怜
mǐnzhě suī qín jīng jìn zēng yì zhūbìng shì gù bù néng rù qīngjìng
愍者。虽勤精进， 增 益诸病， 是故不 能 入清净
jué shànnán zǐ mò shì zhòngshēng bù liǎo sì xiàng yǐ rú lái jiě
觉。 善 男子， 末世 众 生 不了四 相， 以如来解
jí suǒxíngchùwéi zì xiū xíng zhōng bù chéng jiù huòyǒuzhòngshēng
及所行处为自修行， 终 不 成 就。或有 众 生 ，
wèi dé wèi dé wèizhèngwèizhèng jiànshèng jìn zhě xīn shēng jí dù
未得谓得，未 证 谓 证 ，见 胜 进者心 生 嫉妒；
yóu bǐ zhòngshēngwèiduàn wǒ ài shì gù bù néng rù qīngjìng jué shàn
由彼 众 生 未 断 我爱，是故不 能 入清净觉。善
nán zǐ mò shì zhòngshēng xī wàngchéngdào wú lìng qiú wù wéi yì
男子，末世 众 生 希 望 成 道，无令求悟，唯益
duōwén zēngzhǎng wǒ jiàn dàndāngjīng qín xiáng fú fánnǎo qǐ
多闻， 增 长 我见。但 当 精勤， 降 伏烦恼， 起

dà yǒngměng wèi dé lìng dé wèiduàn lìngduàn tān chēn ài
大勇猛，未得令得，未断令断，贪、瞋、爱、

màn chǎn qū jí dù duì jìng bù shēng bǐ wǒ ēn ài yī qiè jì miè
慢、谄曲、嫉妒对境不生，彼我恩爱一切寂灭，

fó shuō shì rén jiàn cì chéng jiù qiú shàn zhī shí bú duò xié jiàn ruò
佛说是人渐次成就。求善知识，不堕邪见；若

yú suǒ qiú bié shēngzēng ài zé bù néng rù qīngjìng jué hǎi
于所求别生憎爱，则不能入清净觉海。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

jìng yè rǔ dāng zhī yī qiè zhūzhòngshēng
净业汝当知　一切诸众生

jiē yóu zhí wǒ ài wú shǐ wàng liú zhuǎn
皆由执我爱　无始妄流转

wèi chú sì zhǒngxiàng bù dé chéng pú tí
未除四种相　不得成菩提

ài zēngshēng yú xīn chǎn qū cún zhū niàn
爱憎生于心　谄曲存诸念

shì gù duō mí mèn bù néng rù jué chéng
是故多迷闷　不能入觉城

ruò néng guī wù chà xiān qù tān chēn chī
若能归悟刹　先去贪瞋痴

fǎ ài bù cún xīn jiàn cì kě chéng jiù
法爱不存心　渐次可成就

wǒ shēn běn bù yǒu zēng ài hé yóu shēng
我身本不有　憎爱何由生

cǐ rén qiú shàn yǒu zhōng bú duò xié jiàn
此人求善友　终不堕邪见

suǒ qiú bié shēng xīn jiū jìng fēi chéng jiù
所求别生心　究竟非成就

yú shì pǔ jué pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ
于是普觉菩萨，在大众中即从座起，顶礼

fó zú yòuràosān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà bēi shì
佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大悲世

zūn kuàishuōchánbìng lìng zhū dà zhòng dé wèicéngyǒu xīn yì dàng
尊！快说禅病，令诸大众得未曾有，心意荡

rán huò dà ān wěn shì zūn mò shì zhòngshēng qù fó jiànyuǎn xián
然，获大安隐。世尊！末世众生去佛渐远，贤

shèng yǐn fú xié fǎ zēng chì shǐ zhū zhòngshēng qiú hé děng rén yī
圣隐伏，邪法增炽，使诸众生求何等人？依
hé děng fǎ xíng hé děng xíng chú qù hé bìng yún hé fā xīn
何等法？行何等行？除去何病？云何发心？
lìng bǐ qúnmáng bú duò xié jiàn zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú
令彼群盲不堕邪见。”作是语已，五体投地。如
shì sān qǐng zhōng ér fù shǐ
是三请，终而复始。

ěr shí shì zūn gào pǔ jué pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告普觉菩萨言：“善哉，善哉！
shànnán zǐ rǔ děng nǎi néng zī wèn rú lái rú shì xiū xíng néng shī mò
善男子，汝等乃能咨问如来如是修行，能施末
shì yī qiè zhòngshēng wú wèi dàoyǎn lìng bǐ zhòngshēng dé chéngshèng
世一切众生无畏道眼，令彼众生得成圣
dào rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō
道。汝今谛听！当为汝说。”

shí pǔ jué pú sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér
时，普觉菩萨奉教欢喜，及诸大众默然而
tīng
听。

shànnán zǐ mò shì zhòngshēngjiāng fā dà xīn qiú shàn zhī shí
“善男子，末世众生将发大心求善知识
yù xiū xíngzhě dāng qiú yī qiè zhèng zhī jiàn rén xīn bú zhù xiàng bù
欲修行者，当求一切正知见人。心不住相，不
zhuóshēngwén yuán jué jìng jiè suī xiànchén láo xīn héngqīngjìng
著声闻、缘觉境界；虽现尘劳，心恒清净；
shì yǒu zhū guò zàn tàn fànxíng bú lìng zhòngshēng rù bú lǜ yí qiú
示有诸过，赞叹梵行，不令众生入不律仪。求
rú shì rén jí dé chéng jiù ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí mò shì
如是人，即得成就阿耨多罗三藐三菩提。末世
zhòngshēngjiàn rú shì rén yīngdānggòngyǎng bù xī shēnmìng bǐ shàn
众生见如是人，应当供养，不惜身命。彼善
zhī shí sì wēi yí zhōng chángxiànqīngjìng nǎi zhì shì xiànzhǒngzhǒngguò
知识四威仪中，常现清净，乃至示现种种过
huàn xīn wú jiāomàn kuàng fù tuán cái qī zǐ juànshǔ ruòshàn
患，心无憍慢，况复抟财、妻子、眷属？若善
nán zǐ yú bǐ shànyǒu bù qǐ è niàn jí néng jiū jìng chéng jiù zhèng jué
男子于彼善友不起恶念，即能究竟成就正觉，

xīn huā fā míng zhào shí fāngchà
心华发明，照十方刹。

shànnán zǐ bǐ shàn zhī shí suǒzhèngmiào fǎ yīng lí sì bìng
“善男子，彼善知识所证妙法应离四病。

yún hé sì bìng yī zhě zuòbìng ruò fù yǒu rén zuò rú shì yán
云何四病？一者，作病。若复有人，作如是言：

wǒ yú běn xīn zuòzhǒngzhǒngxíng yù qiú yuán jué bǐ yuán jué
‘我于本心，作种种行，欲求圆觉。’彼圆觉

xìng fēi zuò dé gù shuōmíngwéibìng èr zhě rènbìng ruò fù
性，非作得故，说名为病。二者，任病。若复

yǒu rén zuò rú shì yán wǒ děng jīn zhě bú duànshēng sǐ bù
有人，作如是言：‘我等今者，不断生死，不

qiú niè pán niè pán shēng sǐ wú qǐ mièniàn rèn bǐ yī qiè suí zhū
求涅槃，涅槃、生死无起灭念，任彼一切随诸

fǎ xìng yù qiú yuán jué bǐ yuán jué xìng fēi rèn yǒu gù shuōmíng
法性，欲求圆觉。’彼圆觉性，非任有故，说名

wéibìng sān zhě zhǐ bìng ruò fù yǒu rén zuò rú shì yán wǒ
为病。三者，止病。若复有人，作如是言：‘我

jīn zì xīn yǒng xī zhūniàn dé yī qiè xìng jì ránpíngděng yù
今自心，永息诸念，得一切性，寂然平等，欲

qiú yuán jué bǐ yuán jué xìng fēi zhǐ hé gù shuōmíngwéibìng
求圆觉。’彼圆觉性，非止合故，说名为病。

sì zhě mièbìng ruò fù yǒu rén zuò rú shì yán wǒ jīn yǒngduàn
四者，灭病。若复有人，作如是言：‘我今永断

yī qiè fánnǎo shēn xīn bì jìngkōng wú suǒyǒu hé kuànggēnchén xū
一切烦恼，身心毕竟空无所有，何况根尘虚

wàngjìng jiè yī qiè yǒng jì yù qiú yuán jué bǐ yuán jué xìng
妄境界？一切永寂，欲求圆觉。’彼圆觉性，

fēi jì xiàng gù shuōmíngwéibìng lí sì bìngzhě zé zhī qīngjìng
非寂相故，说名为病。离四病者，则知清净。

zuò shì guānzhě míngwéizhèngguān ruò tā guānzhě míngwéi xié guān
作是观者，名为正观；若他观者，名为邪观。

shànnán zǐ mò shì zhòngshēng yù xiū xíngzhě yīngdāng jìn
“善男子，末世众生欲修行者，应当尽

mìnggòngyǎngshànyǒu shì shàn zhī shí bǐ shàn zhī shí yù lái qīn jìn
命供养善友，事善知识。彼善知识欲来亲近，

yīngduànjiāomàn ruò fù yuǎn lí yīngduànchēnhèn xiàn nì shùnjìng
应断憍慢；若复远离，应断瞋恨。现逆顺境，

yóu rú xū kōng liǎo zhī shēn xīn bì jìng píngděng yǔ zhū zhòngshēng tóng
犹如虚空。了知身心毕竟平等，与诸众生同

tǐ wú yì rú shì xiū xíng fāng rù yuán jué shànnán zǐ mò shì
体无异。如是修行，方入圆觉。善男子，末世

zhòngshēng bù dé chéngdào yóuyǒu wú shǐ zì tā zēng ài yī qiè zhǒng
众生不得成道，由有无始自他憎爱一切种

zǐ gù wèi jiě tuō ruò fù yǒu rén guān bǐ yuàn jiā rú jǐ fù mǔ
子，故未解脱。若复有人，观彼怨家如己父母，

xīn wú yǒu èr jí chú zhū bìng yú zhū fǎ zhōng zì tā zēng ài yì fù
心无有二，即除诸病；于诸法中自他憎爱亦复

rú shì shànnán zǐ mò shì zhòngshēng yù qiú yuán jué yīngdāng fā
如是。善男子，末世众生欲求圆觉，应当发

xīn zuò rú shì yán jìn yú xū kōng yī qiè zhòngshēng wǒ jiē lìng rù
心作如是言：‘尽于虚空一切众生，我皆令入

jiū jìng yuán jué yú yuán jué zhōng wú qǔ jué zhě chú bǐ wǒ rén yī
究竟圆觉，于圆觉中无取觉者，除彼我、人一

qiè zhū xiàng rú shì fā xīn bú duò xié jiàn
切诸相。’如是发心，不堕邪见。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

pǔ jué rǔ dāng zhī mò shì zhū zhòng shēng
普觉汝当知　末世诸众生

yù qiú shàn zhī shí yīngdāng qiú zhèngjiàn[32]
欲求善知识　应当求正见

xīn yuǎn èr shèng zhě fǎ zhōng chú sì bìng
心远二乘者　法中除四病

wèi zuò zhǐ rèn miè qīn jìn wú jiāo màn
谓作止任灭　亲近无憍慢

yuǎn lí wú chēn hèn jiàn zhǒng zhǒng jìng jiè
远离无瞋恨　见种种境界

xīn dāngshēng xī yǒu huán rú fó chū shì
心当生希有　还如佛出世

bú fàn fēi lǜ yí jiè gēn yǒng qīng jìng
不犯非律仪　戒根永清净

dù yī qiè zhòngshēng jiū jìng rù yuán jué
度一切众生　究竟入圆觉

[32] 麗本：覺；永樂北藏本及龍藏本：見

wú bǐ wǒ rén xiàng dāng yī zhèng[33] zhì huì
无彼我人相 当依正智慧

biàn dé chāo xié jiàn zhèng jué bō niè pán
便得超邪见 证觉般涅槃

yú shì yuán jué pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā
于是圆觉菩萨，在大众中即从座起，顶礼佛足，右绕三匝，

cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà bēi shì zūn wèi wǒ děng bèi guǎngshuō jìng jué zhǒngzhǒngfāngbiàn lìng mò
长跪叉手而白佛言：“大悲世尊！为我等辈广说净觉种种方便，令末

shì zhòngshēngyǒu dà zēng yì shì zūn wǒ děng jīn zhě yǐ dé kāi wù ruò fó mièhòu mò shì zhòngshēngwèi dé wù zhě yún hé ān jū xiū cǐ
世众生有大增益。世尊！我等今者已得开悟，若佛灭后，末世众生未得悟者，云何安居修此

yuán jué qīng jìng jìng jiè cǐ yuán jué zhōng sān zhǒng jìng guān yǐ hé wéi shǒu wéiyuàn dà bēi wèi zhū dà zhòng jí mò shì zhòngshēng shī dà ráo yì
圆觉清净境界？此圆觉中三种净观以何为首？唯愿大悲为诸大众及末世众生施大饶益。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì sān qǐng zhōng ér fù shǐ
作是语已，五体投地。如是三请，终而复始。

ěr shí shì zūn gàoyuán jué pú sà yán shàn zāi shàn zāi shànnán zǐ rǔ děng nǎi néngwèn yú rú lái rú shì fāngbiàn yǐ dà ráo yì shī zhūzhòngshēng
尔时，世尊告圆觉菩萨言：“善哉，善哉！善男子，汝等乃能问于如来如是方便，以大饶益施诸众生。

rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō
汝今谛听！当为汝说。”

shí yuán jué pú sà fèngjiàohuān xǐ jí zhū dà zhòng mò rán ér tīng
时，圆觉菩萨奉教欢喜，及诸大众默然而听。

shànnán zǐ yī qiè zhòngshēng ruò fó zhù shì ruò fó miè hòu ruò fǎ mò shí yǒu zhūzhòngshēng jù dà shèngxìng xìn fó mì
“善男子，一切众生，若佛住世，若佛灭后，若法末时，有诸众生具大乘性，信佛秘

[33] 麗本：常依止；永樂北藏本及龍藏本：當依正

mì dà yuán jué xīn yù xiū xíng zhě ruò zài qié lán ān chǔ tú zhòng
密大圆觉心，欲修行者，若在伽蓝安处徒众，

yǒu yuán shì gù suí fèn sī chá rú wǒ yǐ shuō ruò fù wú yǒu tā shì
有缘事故随分思察，如我已说；若复无有他事

yīn yuán jí jiàn dào chǎng dāng lì qī xiàn ruò lì cháng qī bǎi èr
因缘，即建道场，当立期限，若立长期百二

shí rì zhōng qī bǎi rì xià qī bā shí rì ān zhì jìng jū ruò fó
十日，中期百日，下期八十日，安置净居。若佛

xiàn zài dāng zhèng sī wéi ruò fó miè hòu shī shè xíng xiàng xīn cún
现在，当正思惟；若佛灭后，施设形像，心存

mù xiǎng shēng zhèng yì niàn huán tóng rú lái cháng zhù zhī rì xuán
目想，生正忆念，还同如来常住之日，悬

zhū fān huā jīng sān qī rì qǐ shǒu shí fāng zhū fó míng zì qiú āi
诸幡华，经三七日，稽首十方诸佛名字，求哀

chàn huǐ yù shàn jìng jiè dé xīn qīng ān guò sān qī rì yī xiàng
忏悔，遇善境界，得心轻安。过三七日，一向

shè niàn
摄念。

ruò jīng xià shǒu sān yuè ān jū dāng wèi qīng jìng pú sà zhǐ
“若经夏首，三月安居，当为清净菩萨止

zhù xīn lí shēng wén bù jiǎ tú zhòng zhì ān jū rì jí yú fó
住，心离声闻，不假徒众。至安居日，即于佛

qián zuò rú shì yán wǒ bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
前作如是言：‘我比丘、比丘尼、优婆塞、优婆

yí mǒu jiǎ jù pú sà shèng xiū jì miè xíng tóng rù qīng jìng shí xiàng
夷某甲，踞菩萨乘，修寂灭行，同入清净实相

zhù chí yǐ dà yuán jué wéi wǒ qié lán shēn xīn ān jū píng děng xìng
住持，以大圆觉为我伽蓝，身心安居，平等性

zhì niè pán zì xìng wú xì shǔ gù jīn wǒ jìng qǐng bù yī shēng wén
智，涅槃自性，无系属故。今我敬请不依声闻，

dāng yǔ shí fāng rú lái jí dà pú sà sān yuè ān jū wèi xiū pú sà wú
当与十方如来及大菩萨三月安居，为修菩萨无

shàng miào jué dà yīn yuán gù bú xì tú zhòng ’ shàn nán zǐ cǐ míng
上妙觉大因缘故，不系徒众。’善男子，此名

pú sà shì xiàn ān jū guò sān qī rì suí wǎng wú ài
菩萨示现安居。过三期日，随往无碍。

shàn nán zǐ ruò bǐ mò shì xiū xíng zhòng shēng qiú pú sà dào
“善男子，若彼末世修行众生，求菩萨道

rù sān qī zhě fēi bǐ suǒwén yī qiè jìng jiè zhōng bù kě qǔ shànnán
入三期者，非彼所闻一切境界 终 不可取。善 男

zǐ ruò zhū zhòngshēng xiū shē mó tā xiān qǔ zhì jìng bù qǐ sī niàn
子，若诸 众 生 修奢摩他，先取至静，不起思念，

jìng jí biàn jué rú shì chū jìng cóng yú yī shēn zhì yī shì jiè jué
静极便觉。如是初静， 从 于一 身 至一世界，觉

yì rú shì shànnán zǐ ruò jué biànmǎn yī shì jiè zhě yī shì jiè
亦如是。善 男子， 若觉遍 满一世界者， 一世界

zhōngyǒu yī zhòngshēng qǐ yī niànzhě jiē xī néng zhī bǎi qiān shì jiè
中 有一 众 生 起一念者，皆悉 能 知，百 千 世界

yì fù rú shì fēi bǐ suǒwén yī qiè jìng jiè zhōng bù kě qǔ
亦复如是。非彼所闻一切境界 终 不可取。

shànnán zǐ ruò zhū zhòngshēng xiū sān mó bō tí xiāndāng
“善 男子，若诸 众 生 修三摩钵提，先 当

yì xiǎng shí fāng rú lái shí fāng shì jiè yī qiè pú sà yī zhǒngzhǒng
忆 想 十方如来、十方世界一切菩萨，依 种 种

mén jiàn cì xiū xíng qín kǔ sān mèi guǎng fā dà yuàn zì xūn chéng
门，渐次修行勤苦三昧， 广 发大 愿，自熏 成

zhǒng fēi bǐ suǒwén yī qiè jìng jiè zhōng bù kě qǔ
种 。非彼所闻一切境界 终 不可取。

shànnán zǐ ruò zhū zhòngshēng xiū yú chán nà xiān qǔ shù
“善 男子，若诸 众 生 修于 禅 那，先取数

mén xīn zhōngliǎo zhī shēngzhù mièniàn fēn jì tóu shù rú shì zhōu
门，心 中 了知 生 住灭念，分剂[34]头数，如是周

biàn sì wēi yí zhōng fēn bié niàn shù wú bù liǎo zhī jiàn cì zēng jìn nǎi
遍四威仪 中，分别念数无不了知，渐次增进乃

zhì dé zhī bǎi qiān shì jiè yī dī zhī yǔ yóu rú mù dǔ suǒshòuyòng wù
至得知百 千 世界一滴之雨，犹如目睹所受 用 物。

fēi bǐ suǒwén yī qiè jìng jiè zhōng bù kě qǔ shì míngsān guān chūshǒu
非彼所闻一切境界 终 不可取。是名三 观 初 首

fāngbiàn ruò zhū zhòngshēng biàn xiū sān zhǒng qín xíng jīng jìn jí míng
方 便。若诸 众 生，遍修三 种 勤行精进，即名

rú lái chūxiàn yú shì ruò hòu mò shì dùngēnzhòngshēng xīn yù qiú dào
如来出现于世。若后末世钝根 众 生，心欲求道，

bù dé chéng jiù yóu xī yè zhàng dāng qín chàn huǐ cháng qǐ xī
不得 成 就，由昔业 障； 当 勤 忏 悔， 常 起希

[34] 麗本：齊；永樂北藏本及龍藏本：劑

wàng xiānduànzēng ài jí dù chǎn qū qiú shèngshàng xīn
望；先断憎、爱、嫉妒、谄曲，求胜上心；

sānzhǒngjìng guān suí xué yī shì cǐ guān bù dé fù xí bǐ guān xīn bú
三种净观随学一事，此观不得复习彼观；心不

fàngshě jiàn cì qiú zhèng
放舍，渐次求证。”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲重宣此义，而说偈言：

yuán jué rǔ dāng zhī yī qiè zhūzhòngshēng
圆觉汝当知 一切诸众生

yù qiú[35] wú shàngdào xiān dāng jié sān qī
欲求无上道 先当结三期

chàn huǐ wú shǐ yè jīng yú sān qī rì
忏悔无始业 经于三七日

rán hòu zhèng sī wéi fēi bǐ suǒ wén jìng
然后正思惟 非彼所闻境

bì jìng bù kě qǔ shē mó tā zhì jìng
毕竟不可取 奢摩他至静

sān mó zhèng yì chí chán nà míng shù mén
三摩正忆持 禅那明数门

shì míng sān jìng guān ruò néng qín xiū xí
是名三净观 若能勤修习

shì míng fó chū shì dùn gēn wèi chéng zhě
是名佛出世 钝根未成者

chángdāng qín xīn chàn wú shǐ yī qiè zuì
常当勤心忏 无始一切罪

zhū zhàng ruò xiāo[36] miè fó jìng biàn xiàn qián
诸障若消灭 佛境便现前

yú shì xiánshànshǒu pú sà zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ
于是贤善首菩萨，在大众中即从座起，

dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā cháng guì chāshǒu ér bó fó yán dà
顶礼佛足，右绕三匝，长跪叉手而白佛言：“大

bēi shì zūn guǎngwèi wǒ děng jí mò shì zhòngshēng kāi wù rú shì bù
悲世尊！广为我等及末世众生，开悟如是不

sī yì shì shì zūn cǐ dà shèngjiàomíng zì hé děng yún hé fèng chí
思议事。世尊！此大乘教名字何等？云何奉持？

[35] 麗本：行；永樂北藏本及龍藏本：求
[36] 麗本：銷；永樂北藏本及龍藏本：消

zhòngshēng xiū xí dé hé gōng dé yún hé shǐ wǒ hù chí jīng rén liú
众 生 修习得何功德？云何使我护持经人？流
bù cǐ jiào zhì yú hé dì zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì rú shì
布此教至于何地？”作是语已，五体投地。如是
sān qǐng zhōng ér fù shǐ
三请， 终 而复始。

ěr shí shì zūn gào xián shàn shǒu pú sà yán shàn zāi shàn zāi
尔时，世尊告贤 善 首 菩萨言：“善 哉，善 哉！
shànnán zǐ rǔ děng nǎi néng wèi zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng wèn
善男子，汝 等 乃 能 为诸菩萨及末世 众 生 ，问
yú rú lái rú shì jīng jiào gōng dé míng zì rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ
于如来如是经教 功 德 名 字。汝今谛听！ 当 为汝
shuō
说。”

shí xián shàn shǒu pú sà fèng jiào huān xǐ jí zhū dà zhòng mò
时， 贤 善 首 菩萨奉教 欢 喜， 及诸大 众 默
rán ér tīng
然而听。

shànnán zǐ shì jīng bǎi qiān wàn yì héng hé shā zhū fó suǒ
“善 男子， 是经百 千 万 亿 恒 河沙诸佛所
shuō sān shì rú lái zhī suǒ shǒu hù shí fāng pú sà zhī suǒ guī yī
说， 三世如来之所 守 护， 十方 菩萨之所归依，
shí èr bù jīng qīng jìng yǎn mù shì jīng míng dà fāng guǎng yuán jué tuó luó
十二部经清净眼目， 是经 名 大方 广 圆 觉陀罗
ní yì míng xiū duō luó liǎo yì yì míng mì mì wáng sān mèi yì míng
尼，亦名 修多罗了义，亦名 秘密 王 三昧，亦名
rú lái jué dìng jìng jiè yì míng rú lái zàng zì xìng chā bié rǔ dāng fèng
如来决定境界，亦名如来藏 自性差别，汝 当 奉
chí shànnán zǐ shì jīng wéi xiǎn rú lái jìng jiè wéi fó rú lái néng
持。 善 男子， 是经唯显如来境界， 唯佛如来 能
jìn xuān shuō ruò zhū pú sà jí mò shì zhòngshēng yī cǐ xiū xíng jiàn
尽 宣 说。若诸菩萨及末世 众 生 依此修行， 渐
cì zēng jìn zhì yú fó dì shànnán zǐ shì jīng míng wéi dùn jiào dà shèng
次增进至于佛地。善 男子，是经 名 为顿教大 乘，
dùn jī zhòngshēng cóng cǐ kāi wù yì shè jiàn xiū yī qiè qún pǐn pì rú
顿机 众 生 从 此开悟，亦摄渐修一切群品。譬如
dà hǎi bú ràng xiǎo liú nǎi zhì wén méng jí ē xiū luó yǐn qí shuǐ zhě
大海不让小流， 乃至蚊 虻 及阿修罗饮其水者，

jiē dé chōngmǎn
皆得充满。

shànnán zǐ jiǎ shǐ yǒu rén chún yǐ qī bǎo jī mǎn sān qiān
“善男子，假使有人，纯以七宝积满三千
dà qiān shì jiè yǐ yòng bù shī bù rú yǒu rén wén cǐ jīng míng jí yī
大千世界，以用布施，不如有人闻此经名及一
jù yì shànnán zǐ jiǎ shǐ yǒu rén jiào bǎi[37] héng hé shā zhòng shēng
句义。善男子，假使有人，教百[37]恒河沙众生
dé ē luó hànguǒ bù rú yǒu rén xuān shuō cǐ jīng fēn bié bàn jì shàn
得阿罗汉果，不如有人宣说此经分别半偈。善
nán zǐ ruò fù yǒu rén wén cǐ jīng míng xìn xīn bú huò dāng zhī shì
男子，若复有人闻此经名，信心不惑，当知是
rén fēi yú yī fó èr fó zhòng zhū fú huì rú shì nǎi zhì jìn héng hé shā
人非于一佛二佛种诸福慧，如是乃至尽恒河沙
yī qiè fó suǒ zhòng zhū shàngēn wén cǐ jīng jiào rǔ shànnán zǐ dāng
一切佛所种诸善根，闻此经教。汝善男子，当
hù mò shì shì xiū xíng zhě wú lìng è mó jí zhū wài dào nǎo qí shēn xīn
护末世是修行者，无令恶魔及诸外道恼其身心，
lìng shēng tuì qū
令生退屈。”

ěr shí huì zhōng yǒu huǒ shǒu jīn gāng cuī suì jīn gāng ní lán
尔时，会中有火首金刚、摧碎金刚、尼蓝
pó jīn gāng děng bā wàn jīn gāng bìng qí juàn shǔ jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ
婆金刚等八万金刚并其眷属即从座起，顶礼
fó zú yòu rào sān zā[38] ér bó fó yán shì zūn ruò hòu mò shì
佛足，右绕三匝[38]而白佛言：“世尊！若后末世，
yī qiè zhòng shēng yǒu néng chí cǐ jué dìng dà shèng wǒ dāng shǒu hù rú
一切众生有能持此决定大乘，我当守护如
hù yǎn mù nǎi zhì dào chǎng suǒ xiū xíng chù wǒ děng jīn gāng zì lǐng tú
护眼目；乃至道场所修行处，我等金刚自领徒
zhòng chén xī shǒu hù lìng bú tuì zhuǎn qí jiā nǎi zhì yǒng wú zāi
众，晨夕守护，令不退转。其家乃至永无灾
zhàng yì bìng xiāo miè cái bǎo fēng zú cháng bù fá shǎo
障，疫病销灭，财宝丰足常不乏少。”

[37] 麗本：百千；永樂北藏本及龍藏本：百
[38] 麗本：足；永樂北藏本及龍藏本：足，右繞三匝

ěr shí dà fànwáng èr shí bā tiānwángbìng xū mí shānwáng
尔时，大梵王[39]、二十八天王并须弥山王、
hù guótiānwángděng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā ér
护国天王等即从座起，顶礼佛足，右绕三匝而
bó fó yán shì zūn wǒ yì shǒu hù shì chí jīng zhě cháng lìng ān wěn
白佛言：“世尊！我亦守护是持经者，常令安隐，
xīn bú tuì zhuǎn
心不退转。”

ěr shí yǒu dà lì guǐ wángmíng jí pán tú yǔ shí wàn guǐ
尔时，有大力鬼王名吉槃荼[40]，与十万鬼
wáng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú yòurào sān zā ér bó fó yán
王即从座起，顶礼佛足，右绕三匝而白佛言：
shì zūn wǒ yì shǒu hù shì chí jīng rén zhāo xī shì wèi lìng bú tuì
“世尊！我亦守护是持经人，朝夕侍卫，令不退
qū qí rén suǒ jū yī yóuxún nèi ruò yǒu guǐ shén qīn qí jìng jiè wǒ
屈，其人所居一由旬内，若有鬼神侵其境界，我
dāng shǐ qí suì rú wēichén
当使其碎如微尘。”

fó shuō cǐ jīng yǐ yī qiè pú sà tiānlóng guǐ shén bā bù juàn
佛说此经已，一切菩萨、天龙、鬼神八部眷
shǔ jí zhūtiānwáng fànwángděng yī qiè dà zhòng wén fó suǒshuō
属及诸天王、梵王等一切大众，闻佛所说，
jiē dà huān xǐ xìn shòufèngxíng
皆大欢喜，信受奉行。

大方广圆觉修多罗了义经

[39] 麗本：天王；永樂北藏本及龍藏本：王
[40] 麗本：茶；永樂北藏本及龍藏本：荼

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó hē là dá nuó　duō là yè yē　qié là qié là　jù zhù jù
南無喝啰怛那．哆啰夜耶．佉啰佉啰．俱住俱
zhù mó là mó là　hǔ là　hōng　hè hè　sū dá ná　hōng pō
住．摩啰摩啰．虎啰．吽．贺贺．苏怛拏．吽．泼
mò ná　suō pó hē
抹拏．娑婆诃．

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán

补阙圆满真言

（三遍）

ōng　hū lú hū lú　shè yì mù qiè　suō hē
唵．呼嚧呼嚧．社曳穆契．莎诃．

pǔ huíxiàngzhēnyán

普回向真言

（三遍）

ōng　suō mó là　suō mó là　mí mónǎng　sà hā là　mó hē zán
唵．娑摩啰．娑摩啰．弥摩曩．萨哈啰．摩诃咱
hā là hòng
哈啰吽．

bá yī qiè yè zhànggēnběn dé shēngjìng tǔ tuó luó ní

拔一切业 障 根本得 生 净土陀罗尼

（三遍）

ná mó ē mí duō pó yè duō tuō qié duō yè duō dì yè tuō
南無阿弥多婆夜。哆他伽跢夜。哆地夜他。

ē mí lì dū pó pí ē mí lì duō xī dān pó pí ē mí lì
阿弥唎。都婆毗。阿弥唎哆。悉耽婆毗。阿弥唎

duō pí jiā lán dì ē mí lì duō pí jiā lán duō qié mí nì
哆。毗迦兰帝。阿弥唎哆。毗迦兰哆。伽弥膩。

qié qié nuó zhǐ duō jiā lì suō pó hē
伽伽那。枳多迦隶。娑婆诃。

（不思议神力传云．若欲受持咒法．嚼杨枝．澡豆．漱口．然香．于佛像前胡跪合掌。日夜六时．各诵三七遍。即灭四重．五逆．十恶。谤方等罪．悉得灭除。现世所求皆得。不为恶鬼神所惑乱。若数满二十万遍．即感得菩提牙生。若至三十万遍．即面见阿弥陀佛。拔一切业障根本得生净土神咒云．若有善男子善女人能诵此咒者．阿弥陀佛常住其顶日夜拥护．无令怨家而得其便．现世常得安隐．临命终时．任运往生。）

zàn fó jì

赞佛偈

（一遍）

ē mí tuó fó shēn jīn sè　　xiànghǎoguāngmíng wú děng lún

阿弥陀佛身金色　　相好光明无等伦

bái háo wǎn zhuǎn wǔ xū mí　　gàn mù chéng qīng sì dà hǎi

白毫宛转五须弥　　绀目澄清四大海

guāngzhōnghuà fó wú shù yì　　huà pú sà zhòng yì wú biān

光中化佛无数亿　　化菩萨众亦无边

sì shí bā yuàn dù zhòngshēng　　jiǔ pǐn xián lìng dēng bǐ àn

四十八愿度众生　　九品咸令登彼岸

ná mó xī fāng jí lè shì jiè dà cí dà bēi ē mí tuó fó

南無西方极乐世界大慈大悲阿弥陀佛（一称）

ná mó ē mí tuó fó

南無阿弥陀佛（千称或数百称）

ē mí tuó fó

阿弥陀佛（千称或数百称）

ná móguān shì yīn pú sà

南無观世音菩萨（三称三拜）

ná mó dà shì zhì pú sà

南無大势至菩萨（三称三拜）

ná móqīngjìng dà hǎi zhòng pú sà

南無清净大海众菩萨（三称三拜）

cí yúnchànzhǔjìng tǔ wén

慈云忏主净土文

（一遍）

yī xīn guī mìng jí lè shì jiè ē mí tuó fó yuàn yǐ jìng
一心皈命．极乐世界．阿弥陀佛。愿以净

guāngzhào wǒ cí shì shè wǒ wǒ jīn zhèngniàn chēng rú lái míng wèi
光照我．慈誓摄我。我今正念．称如来名．为

pú tí dào qiú shēngjìng tǔ fó xī běn shì ruò yǒuzhòngshēng yù
菩提道．求生净土。佛昔本誓．若有众生．欲

shēng wǒ guó zhì xīn xìn yào nǎi zhì shí niàn ruò bù shēngzhě bù
生我国．至心信乐．乃至十念．若不生者．不

qǔ zhèng jué yǐ cǐ niàn fó yīn yuán dé rù rú lái dà shì hǎi
取正觉。以此念佛因缘．得入如来大誓海

zhōng chéng fó cí lì zhòng zuì xiāomiè shàngēnzēngzhǎng ruò
中．承佛慈力．众罪消灭．善根增长。若

lín mìngzhōng zì zhī shí zhì shēn wú bìng kǔ xīn bù tān liàn yì
临命终．自知时至．身无病苦．心不贪恋．意

bù diāndǎo rú rù chándìng fó jí shèngzhòng shǒu zhí jīn tái lái
不颠倒．如入禅定。佛及圣众．手执金台来

yíng jiē wǒ yú yī niànqǐng shēng jí lè guó huā kāi jiàn fó jí
迎接我。于一念顷．生极乐国。华开见佛．即

wén fó shèng dùn kāi fó huì guǎng dù zhòngshēng mǎn pú tí yuàn
闻佛乘．顿开佛慧。广渡众生．满菩提愿。

shí fāngsān shì yī qiè fó yī qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛．一切菩萨摩诃萨．摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜。

huíxiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé　　zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德　　庄严佛净土

shàngbào sì chóng ēn　　xià jì sān tú kǔ
上报四重恩　　下济三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě　　xī fā pú tí xīn
若有见闻者　　悉发菩提心

jìn cǐ yī bào shēn　　tóngshēng jí lè guó
尽此一报身　　同生极乐国

sān guī yī
三皈依

（一遍）

zì guī yī fó　dāngyuànzhòngshēng　tǐ jiě dà dào　fā wú shàng xīn
自皈依佛．当愿众生．体解大道．发无上心。

zì guī yī fǎ　dāngyuànzhòngshēng　shēn rù jīngzàng　zhì huì rú hǎi
自皈依法．当愿众生．深入经藏．智慧如海。

zì guī yī sēng　dāngyuànzhòngshēng　tǒng lǐ dà zhòng　yī qiè wú
自皈依僧．当愿众生．统理大众．一切无

ài　hé nánshèngzhòng
碍。和南圣众。

（发愿文．及回向偈．当对佛跪念。念毕．起身三礼而退。）

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂